

Niemieckie zwyczaje i tradycje na Śląsku

Deutsche Sitten
und Bräuche in Schlesien

Publikacja wydana dzięki środkom niemieckiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Bundesministerium des Innern).

Opracowanie i dydaktyzacja: Emilia Strzałek
Copyright: Niemieckie Towarzystwo Oświatowe
ISBN: 978-83-923736-6-7

Wydawca / Herausgeber: Niemieckie Towarzystwo Oświatowe / Deutsche Bildungsgesellschaft
ul. Marii Konopnickiej 6
45-040 Opole

www.dbg.pl
dbg@vdg.pl, didaktik.dbg@gmail.com

Skład i łamanie: Plan A Anna Turek
Druk: Drukarnia Świętego Krzyża
ul. Katedralna 6, 45-007 Opole

Opole, 2020

Niemieckie zwyczaje i tradycje na Śląsku

Instrukcje przygotowania i przeprowadzenia obrzędów dla kół DFK i szkół

Przedmowa

Publikacja skierowana jest do dwóch grup odbiorców. Z jednej strony do nauczycieli przedmiotów: niemiecki jako język obcy, niemiecki jako język mniejszości oraz historia i kultura mniejszości niemieckiej, z drugiej — do przedstawicieli środowisk DFK nie tylko na Śląsku Opolskim. Aby jak najdalej wyjść naprzeciw Państwa oczekiwaniom, autorka przewidziała nie tylko naukową prezentację zwyczajów z niemieckojęzycznego obszaru kulturowego w przeszłości i teraźniejszości, ale także współczesne relacje świadków:

- Hrabina Margrit v. Strachwitz: pochodzi z Górnego Śląska (Izbicko/Stubendorf), od 1945 mieszka w Niemczech
- Walburga H., ur. 1926 w Helbra (region Eisleben), od kilku lat mieszka w Dolnej Saksonii,
- Maria Kasuch, ur. w latach 50. we Frankonii, wykładowczyni akademicka,
- Eva Strzalek, ur. w latach 60. na Górnym Śląsku, od 1985 roku mieszka w Speyer, przed-szkolanka
- Dörte Börner, ur. w latach 70. w Saksonii, przedszkolanka.

Relacje tych naocznych świadków posłużyły za podstawę do opracowania propozycji wprowadzenia opisanych obrzędów do kalendarium corocznych imprez dla DFK i szkół na Górnym Śląsku. Propozycje te mogą być wykorzystane także w innych regionach.

Wzbogaceniem dla tych tekstów są wiersze będące pracami nadesłanymi na konkurs „Nasze wiersze i piosenki”, który wiosną 2020 roku realizowało Niemieckie Towarzystwo Oświatowe we współpracy z Instytutem Stosunków Zagranicznych. Dotyczą one wybranych przez uczestników (autorów) świąt niemieckiego obszaru kulturowego i mogą być pomocne w przygotowaniu tego typu imprez.

Deutsche Sitten und Bräuche in Schlesien

Hinweise zur Vorbereitung und Durchführung für die DFKs und Schulen

Einführung

Diese Publikation ist an zwei Gruppen von Empfängern gerichtet: Einerseits an die Lehrer der Fächer Deutsch als Fremdsprache, Deutsch als Minderheitensprache sowie Geschichte und Kultur der Deutschen Minderheit, andererseits an die Mitglieder der DFK-Kreise, nicht nur im Opperler Schlesien. Um Ihnen möglichst weit entgegenzukommen, hat die Autorin nicht nur für wissenschaftliche Darstellung der Bräuche aus dem deutschsprachigen Kulturraum in der Geschichte und Gegenwart gesorgt, sondern auch für Zeitzeugenberichte Folgende Personen berichteten aus ihrer Erfahrung über die Sitten und Bräuche in ihrer Region:

- Margrit Gräfin von Strachwitz: Stammt aus Oberschlesien (Stubendorf), lebt seit 1945 in Deutschland,
- Walburga H., geb. 1926 in Helbra (Region Eisleben/Sachsen-Anhalt), lebt seit mehreren

Jahren in Niedersachsen,

- Maria Kasuch, geb. in den 50er Jahren in Franken, Hochschuldozentin,
- Eva Strzalek, geb. in den 60er Jahren in Oberschlesien, lebt seit 1985 in Speyer, Kindergärtnerin,
- Dörte Börner, geb. in den 70er Jahren in Sachsen, Kindergärtnerin.

Berichte dieser Zeitzeuginnen dienen als Grundlage zur Entstehung der Durchführungsvorschläge für die DFKs und Schulen in Oberschlesien, können aber auch in anderen Regionen eingesetzt werden. Eine Bereicherung für diese Texte stellen Gedichte dar, die im Rahmen des Wettbewerbs „Deine Gedichte und Lieder“, der im Frühjahr 2020 durch die Deutsche Bildungsgesellschaft in Kooperation mit dem Institut für Auslandsbeziehungen durchgeführt wurde. Diese beziehen sich auf die von den Teilnehmern (Autoren) gewählte Feste des deutschen Kulturraumes und können ebenfalls bei der Vorbereitung solcher Veranstaltungen behilflich sein.

Świętowanie na przestrzeni roku kalendarzowego Feste übers ganze Jahr

Festtraditionen in Deutschland

(Laura Księżyk)

Ostern ist ein frohes Fest,
dann ist niemand gestresst.
Der Osterhase versteckt die Eier aus Schokolade
und springt schon wieder auf eine Glade.

In Norddeutschland findest du das Osterfeuer
mit vielen Menschen die erzählen Abenteuer.
Ein traditionelles Gebäck an Ostern ist ein Osterzopf
der ist so groß wie ein riesiger Topf.

Deutsche Häuser sind dekoriert mit Ostersträuße
und sind voller Hausbesitzer die senden Ostergrüße.
Das Oktoberfest in München hat eine lange Geschichte,
warst du da schon? Herriächte.

Frauen ins Dirndl, Männer mit Bier,
das ist normal hier.

„O' zapft is! Auf eine friedliche Wiesn!“,
dieser Satz wird vom Münchner Oberbürgermeisters
am ersten Samstag gesprochen.

Die Vorbereitungen für dieses Fest dauern viele Wochen.
Trachten und Schützenumzug ist nach dem ersten Wiesn Samstag,
du musst das Sehen, das ist kein Alltag.

Münchner Kindl, das die bayerische
Landeshauptstadt München repräsentiert,
die traditionelle Trachtenumzug organisiert.

Weihnachten ist für Deutsche das wichtigste Fest des Jahres,
zu dem sich die ganze Familie versammelt, um den Zauber
Christnacht zu spüren wahres.

Die Wartezeit für das Kommen des Herrn ist der Advent,
dann gibt es Vorbereitungen für diesen außerordentlichen Moment.

Der Nikolaustag, an dem die Stiefel der Kinder
mit kleinen Geschenken gefüllt werden,
aber das ist nicht immer der Fall, ungezogene Kinder, kann
Knecht Ruprecht eine Rute unter dem Weihnachtsbaum gebärden.

Weihnachtsmärkte bieten Glühwein, kulinarische Weihnachtsspezialitäten,
Christbaumschmuck und vieles mehr an.

Der berühmteste deutsche Markt ist der Nürnberger

Christkindlesmarkt mit vielen Lichtern dran.

An Weihnachten gibt es ein Festessen, da oft aus Gänsebraten und Knödeln besteht. Köstliche Mahlzeit, nach der man in die Christmette geht.

6 stycznia: Trzech Króli

Dörte Börner:

(Przedszkole protestanckie)

6 stycznia obchodzimy święto Trzech Króli. Opowiadamy historię Trzech Króli i wykonujemy korony. Poranek kręci się wokół ciasta drożdżowego z upieczonym w nim migdałem. Dziecko, które znajdzie migdał w swoim kawałku ciasta, otrzymuje koronę i zostaje królem tego dnia.

6. Januar: Heilige Drei Könige

Dörte Börner:

(Ev. Kindergarten)

Am 6. Januar feierten wir das Dreikönigsfest. Die Geschichte der drei Könige wurde erzählt und Kronen gebastelt. Im Morgenkreis wurde ein Hefekuchen geteilt, in dem eine Mandel eingebacken war. Welches Kind die Mandel in seinem Kuchenstück fand, bekam die Krone und war für diesen Tag der König.

25 stycznia: Ptasie wesele

Dörte Börner

(Przedszkole leśne)

Ptasie wesele obchodzi się w styczniu. Wcześniej dzieci robią z tłuszczu i nasion słonecznika pokarm dla ptaków. Śpiewamy piosenkę „Die Vogelhochzeit”. W książce tematycznej przyglądamy się poszczególnym ptakom, które pojawiają się w piosence.

25 stycznia to data właściwego ptasiego wesela. Rano dzieci znajdują na parapecie ptasie gniazdo z jajkami-cukierkami, będącymi podziękowaniem od ptaków za karmienie ich zimą.

Ponadto dzieci otrzymują elementy garderoby, które (zgodnie z książką) są typowe dla poszczególnych ptaków. Np. niebieska czapka dla (niebieskiej) sikorki lub indyjskie nakrycie głowy z piór dla dudka... Panna młoda i pan młody są ubrani w welon i garnitur. Następnie dzieci odgrywają poszczególne zwrotki.

(Przedszkole ewangelickie)

25 stycznia obchodzimy ptasie wesele. Również tu wcześniej wykonujemy dla ptaków pokarm w kształcie pierścieni, a zimą obserwujemy ptaki i karmimy je przy karmniku. Śpiewamy

z dziećmi piosenkę „Die Vogelhochzeit“.

W zależności od grupy, dzieci znajdują na parapecie gniazdo ze słodkimi jajkami lub ciastka w kształcie ptaków. W porannym kręgu dzieci mogą przebrać się za pannę młodą i pana młodego itp., a my śpiewamy całą piosenkę.

25. Januar: Vogelhochzeit

Dörte Börner

(Waldkindergarten)

Im Januar wurde die Vogelhochzeit gefeiert. Im Vorfeld wurden mit den Kindern Anhänger aus Fett und Sonnenblumenkernen gebastelt, um die Vögel zu füttern. Es wurde das Lied „Die Vogelhochzeit“ gesungen. Die einzelnen Vögel, die im Lied vorkommen, wurden im Bestimmungsbuch angeschaut.

Am 25. Januar wurde dann die Vogelhochzeit gefeiert. Am Morgen fanden die Kinder auf dem Fensterbrett ein Vogelnest mit kleinen Süßigkeiten-Eiern - ein Dankeschön der Vögel für die Fütterung im Winter.

Dazu erhielten die Kinder Kleidungsstücke, die (lt. Bestimmungsbuch) typisch für die jeweiligen Vögel sind. Z. B. eine blaue Mütze für die (Blau-)Meise oder ein Indianer-Federschmuck für den Wiedehopf... Braut und Bräutigam wurden mit Schleier und Anzug geschmückt. Dann sangen und spielten die Kinder die einzelnen Strophen des Liedes nach.

(Ev. Kindergarten)

Am 25. Januar feierten wir die Vogelhochzeit. Auch in diesem Kindergarten wurden dafür im Vorfeld Futterringe für die Vögel gebastelt und die Vögel im Winter am Futterhäuschen gefüttert und beobachtet.

Wir sangen mit den Kindern das Lied von der „Vogelhochzeit“. Je nach Gruppe fanden die Kinder auf dem Fensterbrett ein Nest mit süßen Bonbon-Eiern oder einem gebackenen Vogel.

Im Morgenkreis konnten die Kinder sich als Braut und Bräutigam usw. verkleiden und wir sangen und spielten die Liedstrophen nach.

Bal Przebierańców / Karnawał / Fasching Verkleidungsfest / Karneval / Fasching

„Karneval“ - zur Melodie „Meine Hände sind verschwunden“

(Magdalena Stroka)

- I. Wenn sich Alle schön verkleiden, was ist das denn für ein Fest? Ai, dass weißt du sicher gleich, tralalalalalala.
- II. Wenn dann Alle jubeln, tanzen und auch spaßen darf man da was ist das denn für ein Tag? Tralalalalalala.
- III. Am 11.11 fängt es an , wir rufen nun (Kölle) Alaaf. Ai, du weißt es sicher schon – es nennt sich Karneval.

Hrabina Margrit v. Strachwitz:

Kiedy byliśmy jeszcze dziećmi, mieszkaliśmy w dworku w dominium Izbicko/Stubendorf. To musiał być rok 1932, moja młodsza siostra miała 5 lat, a ja 7, kiedy nasza mama opowiedziała nam o „nocy postnej” (Fastnacht), kiedy to ludzie przebierają się i urządzają zabawy. Mama otworzyła szafę i mogłyśmy wybrać to, co nam się podobało: oczywiście nic do siebie nie pasowało i potykałyśmy się w długich spódnicach, chodząc w za dużych butach, a wszyscy w domu śmiali się, ponieważ ciągle się przewracałyśmy. Nie mogliśmy wyjść na wieś tak ubrane!

Ogólnie można powiedzieć, że festiwal ma różne nazwy: noc postna/Fastnacht (południowe Niemcy) / Fasching (Nadrenia) / Karnawał (zachodnie Niemcy). Jest również obchodzony na terenach katolickich, gdzie od Środy Popielcowej przestrzegano ścisłego postu. Święto znane jest od średniowiecza, często obchodzone jest w przebraniach, a czasem w makabrycznych maskach.

Dörte Börner:

(Przedszkole leśne)

W lutym odbyła się impreza karnawałowa z grami, dyskoteką i naleśnikami, na które w przebraniu przychodzą dzieci i nauczyciele.

(Przedszkole ewangelickie)

Tutaj też w lutym odbywa się impreza karnawałowa z zabawami, tańcami i naleśnikami, a także parada przebranych, śpiewających dzieci przez cały budynek.

Als wir noch Kinder waren, wohnten wir im Gutshaus im Dominium Stubendorf. Es muss 1932 gewesen sein, meine kleine Schwester war fünf Jahre alt und ich sieben, da erzählte uns unsere Mutter von der Fastnacht, wo die Leute sich verkleiden, um ganz anders auszusehen und lustig zu feiern. Sie öffnete ihren Kleiderschrank und wir durften uns aussuchen, was uns gefiel: Es passte natürlich nichts und wir stolperten in den langen Röcken und viel zu großen Schuhen und alle im Haus lachten, weil wir immerzu hinfielen. Ins Dorf hätten wir gar nicht gelangen können!

Allgemein kann man sagen, dass das Fest verschiedene Bezeichnungen hat: Fastnacht (Süddeutschland) / Fasching (Rheinland) / Karneval (Westfalen). Gefeiert wird es vor allem in katholischen Gegenden, wo ab Aschermittwoch strenges Fasten gehalten wurde. Man kennt das Fest seit dem Mittelalter, es wird vielfach mit Verkleidung und zum Teil grausigen Masken (Alemannische Fastnacht/Alpenländer) gefeiert.

Dörte Börner:

(Waldkindergarten)

Im Februar gab es eine Faschingsfeier mit Spielen, Disko und Pfannkuchen, zu der die Kinder und Erzieherinnen verkleidet kamen.

(Ev. Kindergarten)

„Auch hier gab es im Februar eine Faschingsfeier mit Spielen, Tanz und Pfannkuchen sowie einem singenden Umzug der verkleideten Kinder durch das ganze Haus.“

Wielkanoc / Ostern

Dominik Guskiewicz

Bunte Eier, grüne Zweige, Osterhase,
Hier sind sie Ostern.

An diesem Tage ein Hase mit einer großen Nase
versteckt draußen Schokoladeneier, und die Kinder suchen sie gern.

Kinder lieben es, Eier zu malen,
diese werden oft an grünen Zweigen aufgehängt.

Am Ostermontag findet eine Pferdeprozession statt
George in Traunstein dort versammeln sich große Zahlen Menschen,
die in interessanten Kostümen reiten sauf Pferden
und werden von einem Herold geführt.

Wasser schöpfen ist eine weniger bekannte Gewohnheit
Wasser aus der Quelle zu schöpfen und nach Hause zu bringen
es sollte Schönheit und Gesundheit ankündigen
nur Anforderung beim Tragen von Wasser ist Stummheit.

Deutschlands bekanntester Osterbrauch ist das Osterfeuer,
das am Karsamstag, Sonntag oder Ostermontag stattfindet.

Das Festival besteht aus dem Rollen eines brennenden Rades Fazit:

Ostern in Deutschland ist ein wunderbares Abenteuer. „Das Osterhasenlied“ zur Melodie
„Alle meine Entchen“

(Magdalena Stroka)

I. Alle meine Hasen hoppeln in dem Gras, hoppeln in dem Gras
Köpfchen in die Wiese – Eier sind schon da. / 2x

II. Alle meine Eier schmecken wunderbar, schmecken wunderbar
Ich teile sie mit Dir – das ist doch klar. / 2x

Hrabina Margrit v. Strachwitz:

Wielki Piątek

Krzyżyki („Kreuzel-Stecken“)

Rolnicy ustawili skrzyżowane drewniane kije na skraju pola, prosząc o dobry plon.

Karfreitag

Das „Kreuzel-Stecken“

Die Bauern steckten gekreuzte Holzstäbchen an den Feldrand, mit der Bitte um gutes Gedeihen.

Wielka Sobota

Bardzo wczesnie, przed wschodem słońca i bez słowa, dziewczyny szły do czystego źródła lub czystego strumienia po „Wielkanocną wodę“.

Maria Kasuch

„Klekotki“ (das Ratschen)

Po odśpiewaniu „Chwała na wysokości Bogu“ podczas obchodów Wielkiego Czwartku na katolickich terenach Frankonii dzwony kościelne cichną aż do Mszy Zmartwychwstania w Niedzielę Wielkanocną. Zamiast tego w tym spokojnym czasie (Jezus spoczywa w grobie) ministranci w wioskach parafialnych „klekotają“. Grzechotki to drewniane „instrumenty“ / drewniane narzędzia, które wydają ogłuszający dźwięk. Klekocze się 3 razy dziennie: na Anioł Pański i przed rozpoczęciem Drogi Krzyżowej, liturgii Wielkiego Piątku i nabożeństwa Zmartwychwstania w Wigilię Paschalną.

Źródło wielkanocne

W ciągu ostatnich dziesięcioleci ten zwyczaj stał się prawdziwym magnesem turystycznym we Frankonii. Obecnie firmy autobusowe organizują wielkanocne wycieczki do źródełek wielkanocnych.

W czasie całego Wielkiego Postu kurze jaja są wydmuchiwane i barwione, a nawet malowane. Podczas Wielkiego Tygodnia kobiety z wioski dekorują wiejskie źródło girlandami, wykonanymi głównie z gałęzi świerkowych, oraz ogromną liczbą kolorowych jaj. Tak ozdobione źródło wielkanocne podziwiać można przez około 2 tygodnie, a następnie ozdoby są usuwane.

Dörte Börner

(Ewangelickie przedszkole)

W okresie wielkanocnym najczęściej maluje się jajka i robi różne ozdoby wielkanocne. Do zbudowania Drogi Krzyżowej wykorzystuje się figurki i naturalne materiały, przy pomocy których każdego dnia kontynuowana jest wielkanocna historia.

W Wielki Czwartek obchodzimy z dziećmi symboliczną Wieczerzę Pańską, a, kto chce może wziąć udział w obmywaniu stóp. Po Wielkanocy dzieci ponownie spotykają się w przedszkolu na wielkanocnym śniadaniu. Nakrywamy długi świąteczny stół, a dzieci jedzą śniadanie w świątecznej oprawie z kolorowymi pisankami. Następnie szukamy gniazd wielkanocnych w ogrodzie lub podczas spaceru po okolicy (i znajdujemy :-)

Karsamstag

Ganz früh, vor Sonnenaufgang und ohne zu sprechen, gingen die Mädchen um „Osterwasser“ an eine reine Quelle oder einen reinen Bach.

Maria Kasuch

Das Ratschen.

Nach dem Gloria im Einsetzungsammt am Gründonnerstag verstummen in den katholischen Gegenden Frankens die Kirchenglocken bis zum Gloria in der Auferstehungsmesse am Ostersonntag. In dieser stillen Zeit (Grabesruhe Jesu) wird stattdessen von den Ministranten in den zur Pfarrei gehörenden Dörfern geratscht. Ratschen sind Holzinstrumente/Holzwerkzeuge, die, wenn man sie dreht, einen ohrenbetäubenden Lärm veranstalten. Geratscht wurde früher drei Mal täglich zum Angelus und vor Beginn des Kreuzweges, der Karfreitagliturgie und des Auferstehungsgottesdienstes in der Osternacht.

Die Osterbrunnen.

Dieser Brauch hat sich in Franken in den vergangenen Jahrzehnten zu einem wahren Tourismusmagnet entwickelt. Es gibt inzwischen von Busunternehmen organisierte Osterbrunnenfahrten.

Die ganze Fastenzeit über werden bereits Hühnereier ausgeblasen und gefärbt oder auch bemalt. In der Karwoche wird dann von den Frauen des Dorfes der Dorfbrunnen mit Girlanden, meist aus Fichtenzweigen, umbunden und mit einer Unmenge bunter Eier geschmückt. Dieser Brunnenschmuck bleibt so ca. zwei Wochen und wird dann wieder entfernt.

Dörte Börner

(Ev. Kindergarten)

In der Osterzeit wurden meist Eier bemalt und ähnliche Osterbasteleien angefertigt. Mit Figuren und Naturmaterialien wurde ein Passionsweg aufgebaut, der täglich die Ostergeschichte weiterführte.

Am Gründonnerstag feierten wir mit den Kindern ein symbolisches Abendmahl und wer mochte, konnte sich die Füße waschen lassen. Nach den Osterfeiertagen trafen sich die Kinder zum Osterfrühstück wieder im Kindergarten. Es wurde eine lange festliche Tafel gedeckt und die Kinder frühstückten in feierlichem Rahmen und mit bunten Ostereiern. Anschließend wurden Osternester im Garten oder bei einem Spaziergang in der Umgebung gesucht - und gefunden.

30 kwietnia/ 1 maja – Zielone Świątki: Wtańczyć w maj/Majówka/Drzewko Majowe

Walburga H.:

Pierwotnie święto poświęcone było robotnikom i związanym z nimi cechom. Młodzi chłopcy wjeżdżali traktorem do lasu, aby ściąć „słup majowy”, zwykle brzozę. Był ustawiany i dekorowany w środku wsi. W różnych krajach związkowych istnieją różne sposoby świętowania, np. wokół wzniesionego drzewa są tańce z kolorowymi wstążkami, które są zapinane u góry i które owijają się wokół pnia poprzez tańce i kroki, a tym samym ozdabiają go.

We wsi odbywa się wielka festiwalowa parada z muzyką, prowadzona przez cechy. Piekarze niosą chleb i bułki, rzeźnicy kiełbasy, są tam wszyscy różni rzemieślnicy (np. kowal, ślusarz, stolarz itp.)

Cała wioska świętuje. Dzieci także uczestniczą w święcie, ale nie mają specjalnego zadania. Wieczorem odbywają się tańce przy muzyce i śpiewie. W ten sposób wita się wiosnę.

30. April / 1.Mai – Pfingsten: Tanz in den Mai / Maifest / Maibaum

Walburga H.:

Das ursprüngliche Fest war den Arbeitern und den damit verbundenen Zünften gewidmet. Die jungen Burschen fuhren mit dem Traktor in den Wald, um den Maibaum, meist eine Birke, zu fällen. In der Mitte des Dorfes wurde er aufgestellt und geschmückt. In den einzelnen Bundesländern gibt es dazu verschiedene Vorgehensweisen, z.B. gibt es Tänze um den aufgestellten Baum mit bunten Bändern, die oben befestigt sind und die sich durch die Tänze und Schritte um den Stamm wickeln und ihn dadurch schmücken.

Im Dorf gab es einen großen Festumzug mit Musik, angeführt von den Zünften. Die Bäcker

trugen Brot und Brötchen, die Fleischer Würste, die verschiedenen Gewerke waren alle mit dabei (z.B. Schmied, Schlosser, Tischler etc.)

Das ganze Dorf feierte mit. Die Kinder waren auch dabei, hatten aber keine besondere Aufgabe. Am Abend wurde mit Musik und Gesang getanzt. Der Frühling wurde begrüßt.

2 niedziela w maju: Dzień Matki

Gedicht zum Muttertag

(Magdalena Stroka)

Es ist Mai, es ist Mai,
warmer Sonnenschein.
Alle Kinder warten fein,
jedes noch so kleine Zwerglein.
Zweiter Sonntag ist schon da...
Und das Fest ist von MAMA!
Ich wünsche Dir alles Gute und viel Glück
Vom Kuchen bitte ein großes Stück!

Zweiter Sonntag im Mai: Muttertag

Gedicht zum Muttertag

(Magdalena Stroka)

Es ist Mai, es ist Mai,
warmer Sonnenschein.
Alle Kinder warten fein,
jedes noch so kleine Zwerglein.
Zweiter Sonntag ist schon da...
Und das Fest ist von MAMA!
Ich wünsche Dir alles Gute und viel Glück
Vom Kuchen bitte ein großes Stück!

21-24 czerwca: Kanzfeuala = ognisko świętojańskie

21. bis 24. Juni: Kanzfeuala = Johannisfeuer = Sonnwendfeier

Maria Kasuch

Ognisko świętojańskie rozpala się w sobotę po przesileniu letnim (21 czerwca) lub po dniu św. Jana (24 czerwca) w specjalnie wyznaczonym miejscu, najczęściej poza wsią, często na wzgórzu. Światła widoczne są tylko wtedy, gdy robi się ciemno, ale zawsze zdarzają się „wściekli” dorośli lub niecierpliwi ludzie, którzy rozpalają ogień z wyprzedzeniem - co jest smutne dla dzieci, które przez cały dzień zbierają materiały palne.

W dni i tygodnie przed przesileniem letnim stos na palenisku rośnie samoczynnie, ponieważ ludzie wożą tam rzeczy, które nie jest już potrzebne, ale są łatwopalne. W dniu samego świętojańskiego ogniska (jeszcze w latach 60. XX wieku) dzieci - głównie chłopcy - używali

w wiosce małych wózków (wielkości taczki) do zbierania wszystkich łatwopalnych przedmiotów, które ludzie dawali im przez cały dzień. Często zdarzały się też duże kawałki (framugi okienne, drzwi, pniak do rąbania, ...) tak, że dzieci też musiały się męczyć. W kółko śpiewali następującą piosenkę:

Das Johannisfeuer wird am Samstag nach der Sommersonnenwende (21. Juni) bzw. nach dem Tag des Heiligen Johannes (24. Juni) an einem eigens dafür vorgesehenen Platz, meist außerhalb des Dorfes, oft auf einer Anhöhe, abgebrannt. Angezündet wird eigentlich erst wenn es dunkel wird, aber es gibt auch immer wieder „böse“ Erwachsene oder Ungeduldige, die vorzeitig anzünden – was für die Kinder, die den ganzen Tag über Brennbares gesammelt haben, immer traurig ist.

In den Tagen und Wochen vor Johannis wächst der Stapel Brennmaterial von alleine, weil manch einer etwas hinfährt, was nicht mehr gebraucht wird, aber brennbar ist. Am Tag des Johannisfeuers selbst wurde früher (noch in den 60er Jahren) von den Kindern – in der Mehrzahl Buben – den ganzen Tag über im Dorf mit Hilfe kleiner Wägelchen (Bollerwagen) alles Brennbares eingesammelt, was die Leute hergegeben haben. Da waren oft auch große Stücke (Fensterrahmen, Türen, ein alter Hackstock u.a.) dabei, so dass die Kinder sich auch recht plagen mussten. Dabei sangen sie in einer Art Sprechgesang immer wieder folgendes Lied:

Heind is da heiliche Johannesdooch,
is da Dooch am längsten,
Holz kriegn ma am wenigsten.
Kümmt a Mo vo Weiha,
seggt: As Holz is teuja!
Kümmt a Mo vo Wäschaföld,
seggt: As Holz kost goa ka Göld!
Baua bind dein Buudl oh,
dassa uns ned beißn koh,
beißda mich, vaklooch ich dich,
100 Daler kost es Dich.

Heute ist der Tag des Hl. Johannes.
Das ist der längste Tag.
Holz bekommen wir am wenigsten.
Kommt ein Mann aus Weiher (kleines Dorf im Ahorntal), der sagt: Das Holz ist teuer!
Kommt ein Mann aus Waischenfeld (kleines Städtchen im Nachbartal), der sagt: Das Holz kostet überhaupt kein Geld
Bauer bind deinen Pudel an,
damit er uns nicht beißen kann.
Beißt er mich, verklag ich dich,
100 Taler kostet es dich.)

W dzisiejszych czasach młodzi chłopcy już raczej traktorami i przyczepami zbierają materiał palny i wyrzucają go do ogniska. Wokół niego stoją stoły i ławki. Zwykle jest coś do jedzenia (kielbaski z grilla) i coś do picia, co często organizuje Ochotnicza Straż Pożarna / Młodzieżowa Straż Pożarna. Ludzie siedzą razem przez kilka godzin i rozmawiają. Kiedy ogień się wypali,

wszyscy wracają do domu. W innych częściach Niemiec takie ogniska organizuje się w innym czasie, np. Ogień Wielkanocny w Hamburgu.

Heutzutage wird das brennbare Material eher von jungen Burschen mit Traktor und Anhänger zusammengefahren und am Feuerplatz abgeladen. Rund um den Feuerplatz stehen Tische und Bänke. Meistens gibt es etwas zu essen (Bratwürste vom Grill) und zu trinken, was oft von der Freiwilligen Feuerwehr/der Jugendfeuerwehr organisiert wird. Die Menschen sitzen ein paar Stunden zusammen und unterhalten sich. Wenn das Feuer heruntergebrannt ist, gehen alle nach Hause. In anderen Teilen Deutschlands gibt es Feuer zu anderen Zeiten, z. B. Osterfeuer in Hamburg.

15 sierpnia: Wniebowzięcie Marii Panny, „bukiety ziół”

Maria Kasuch:

W święto Wniebowzięcia Marii Panny wiązane są bukiety (kępki), które zawierają wszelkiego rodzaju trawy, zioła aromatyczne i lecznicze, łądygi zbóż i kwiaty. Są przynoszone na nabożeństwo przez kobiety i poświęcone w trakcie lub po nim. W domu bukiety ziół są suszone i od czasu do czasu dodawane do karmy dla zwierząt, aby nie zachorowały lub, w przypadku, kiedy jednak zdarzy się choroba, żeby szybko wyzdrowiały.

15. August: Mariä Himmelfahrt, Wurzbüschel

Maria Kasuch:

Zum Fest Mariä Himmelfahrt werden Sträuße gebunden (Büschel), die alle möglichen Gräser, Gewürz- und Heilkräuter, Getreidehalme und Blumen enthalten. Sie werden von den Frauen mit zum Gottesdienst gebracht und im oder nach dem Gottesdienst geweiht. Zu Hause werden die Wurzbüschel getrocknet und ab und zu ins Futter der Tiere gegeben, damit sie nicht krank werden bzw. wenn sie krank sind.

Koniec przedszkola/Pierwszy dzień szkoły

Dörte Börner:

(Przedszkole leśne)

Rok przedszkolny kończy się imprezą finałową, na której dzieci w wieku przedszkolnym wraz z rodzicami robią własne rożki cukrowe („tyty”) i wspólnie jedzą obiad w lesie. Następnie rodzice idą do domu, a dzieci nocują z wychowawcami w lesie. Oczywiście jest to zawsze wyjątkowe doświadczenie.

(Ewangelickie przedszkole)

Rok przedszkolny kończy się przyjęciem pożegnalnym dla Starszaków. Wspólnie z rodzicami odbywa się program kulturalny oraz wieczorny grill. Potem rodzice żegnają się, dzieci idą na wieczorny spacer w ciemności i spędzają noc w przedszkolu.

Margrit Gräfin v. Strachwitz:

Na początku szkoły (w wieku 6 lat) były rożki („tyty”), które w zależności od możliwości rodziców, zawierały nie tylko przybory do pisania, ale też coś słodkiego.

Schulbeginn

Dörte Börner:

(Waldkindergarten)

Die Kindergartenzeit endete mit einem Abschlussfest, bei dem die Vorschulkinder gemeinsam mit den Eltern ihre Zuckertüten bastelten und gemeinsam ein Abendbrot im Wald verzehrten.

Danach gingen die Eltern nach Hause und die Kinder schliefen eine Nacht mit den Erziehern im Wald.

Das war natürlich immer eine ganz besondere Erfahrung.

(Ev. Kindergarten)

Das Kindergartenjahr endete mit einem Abschiedsfest für die Vorschulkinder. Gemeinsam mit den Eltern gab es ein kulturelles Programm und abendliches Grillen. Anschließend verabschiedeten sich die Eltern, die Kinder machten einen Abendspaziergang bis in die Dunkelheit und übernachteten im Kindergarten.

Margrit Gräfin von Strachwitz:

Zum Schulbeginn (mit sechs Jahren) gab es eine Schultüte, die, je nach Möglichkeit, nicht nur Stifte, sondern auch etwas Süßes, enthielt.

Dożynki

Ewa Strzalek:

W Święto Dziękczynienia mówimy dzieciom, co nam przynosi jesień, jakie owoce itp., a potem pozwalamy im przyjrzeć się tym owocom. Ćwiczone są w ten sposób narządy zmysłów. Cóż przyniesie nam jesień? Dużo owoców, ale także wiatr, żeby można było puszczać latawce, deszcz, warzywa, które rosną i są zbierane. Potrzebujemy deszczu dla roślin, kwiatów, drzew itp. Tak, jedno dziecko dostaje koronę, koronę z liści, a w każdym z przygotowanych koszyczków są owoce lub warzywa, które pojawiają się jesienią. Potem dziecko chodzi dookoła i śpiewamy piosenkę. Za każdym razem, gdy dochodzi do owocu, bierze kosz z owocami i umieszcza go w środku kręgu, a do tego latawiec. Inne dzieci śpiewają i klaszczą w kółku. To Święto Dziękczynienia. W kościele jest to pokazane ze stołem prezentowym. Nie ma tańca i śpiewu, ale ludzie przynoszą dary do ołtarza, które przyniosły nam żniwa i dziękujemy za nie.

Hrabina Margrit v. Strachwitz:

W czasie dożynek odbywała się uroczysta Msza Św. Dożynkowa z koroną dożynkową. Wieczorem miała miejsce zabawa taneczna dla wszystkich.

Erntedankfest

Ewa Strzalek:

Beim Erntedankfest ist das so üblich, dass wir den Kindern erzählen, was uns der Herbst bringt, was für Früchte usw., dann lassen wir die Kinder diese Früchte betrachten. Sinnesor-

gane werden dabei geschult. Na ja, was bringt uns der Herbst? Viele Obstsorten, aber auch den Wind, so dass man Drachen steigen lassen kann, den Regen, das Gemüse wächst und wird geerntet. Wir brauchen den Regen für die Pflanzen, Blumen und Bäume. Ja, das Kind hat eine Krone, eine Blätterkrone auf dem Kopf und in jedem Körbchen befindet sich Obst, das im Herbst vorkommt. Dann geht ein Kind herum und wir singen ein Lied. Jedes Mal, wenn das Obst genannt wird, nimmt es das Körbchen mit dem Obst und stellt es in die Mitte des Kreises und auch den Drachen. Andere Kinder singen und klatschen dazu im Kreis. Das ist das Erntedankfest. In der Kirche wird das mit Gabentisch dargestellt. Es wird nicht getanzt und gesungen, sondern die Leute bringen dann die Gaben (Obst, Gemüse, Wein u.a.) an den Altar, was uns das Jahr alles beschert hat und dann wird sich dafür bedankt. So sind die traditionellen Feste zum St. Martin und Erntedank.

Margrit Gräfin von Strachwitz:

Beim Erntedankfest gab es einen Erntedank-Gottesdienst mit Erntedank-Krone. Abends war ein Tanz für alle vorgesehen.

11 listopada: Dzień Świętego Marcina

Maria Kasuch:

Od około 40 lat we Frankonii odbywa się więcej pochodów dla przedszkolaków i dzieci ze szkół podstawowych. 11 listopada, gdy się ściemnia, dzieci przechadzają się ulicami z latarniami, a potem spotykają „Świętego Marcina” na koniu. Jeździec (który często jest kobietą-jeźdźcem) towarzyszy dzieciom do końca pochodu. Może się również zdarzyć, że św. Marcin jedzie z nimi od samego początku.

Dzieci tradycyjnie jedzą rogaliki świętomarcińskie (ciasta drożdżowe). Podczas pochodu z latarniami dzieci śpiewają m.in.

Seit etwa 40 Jahren gibt es auch in Franken wieder verstärkt Martinsumzüge der Kindergarten- und Grundschulkinder. Am 11. November ziehen bei Einbruch der Dunkelheit die Kinder mit Lampions durch die Straßen und treffen dann auf „Sankt Martin“ auf seinem Pferd. Den Rest des Umzuges begleitet der Reiter (der häufig eine Reiterin ist) die Kinder. Es kann auch sein, dass der „Heilige Martin“ von Anfang an mitreitet.

Zu essen gibt es traditionell für die Kinder Martinshörnchen (Hefegebäck). Während des Lampionsumzugs singen die Kinder Lieder wie z. B.:

Laterne, Laterne
Sonne, Mond und Sterne,
Brenne auf mein Licht,
Brenne auf mein Licht,
aber Du meine liebe Laterne nicht.

Ich geh mit meiner Laterne
Und meine Laterne mit mir
Da oben da leuchten die Sterne
Hier unten leuchten wir.
Mein Licht ist aus,
ich geh nach Haus.

Rabimmel, Rabammel, Rabumm.

W pubach i restauracjach, rzadziej w domach z rodziną, wieczorami je się gęś świętomarcińską.

In Gaststätten und Restaurants, selten in den Familien zu Hause, gibt es am Abend eine Martinsgans.

Eva Strzałek:

Przed Dniem Św. Marcina gramy przez około 2 tygodnie, codziennie w porannym kole, w tzw. „Grę Św. Marcina”. Oprócz piosenki chodzimy też z lampionami. Wtedy jedno dziecko zawsze idzie z lampionem, a my śpiewamy piosenkę o lampionach. A z „biedakiem” jest tak, że kilkoro dzieci siedzi w kręgu. Jedno dziecko to „Biedny żebrak”. On ma na sobie łachmany. Jest też rycerz, który jeździ na patyku, ma rycerskie szaty, dzieli płaszcz mieczem i daje ten płaszcz dziecku grającemu żebraka. Puka do drzwi (wtedy wszyscy pukamy pięścią w podłogę) i każdy go odprawia. Tak to wygląda z biedakiem. Dopóki rycerz nie przyjdzie i nie podzieli się z nim chlebem i płaszczem. Bawimy się w to z dziećmi. To taki rytuał. Nie robimy parady świętomarcińskiej, tak jak to wcześniej robiliśmy. Inne przedszkolanki pieką świętomarcińskie gęsi z ciasta drożdżowego 11.11. jest pochod św. Marcina. Jest człowiek na koniu, przebrany za świętego Marcina, a na koniec pochodu można kupić gęś świętomarcińską, a następnie zjeść ją z grzonym winem lub ponczem dla dzieci. Dzieci robią latarnie, ale ponieważ pracują w miejskim przedszkolu, nie bierzemy wspólnie udziału w pochodzie. To jest dobrowolne.

Walburga H.:

Obchody Dnia Św. Marcina były podobne kiedyś i teraz. Świętowanie rozpoczyna się nabożeństwem w kościele, podczas którego jest opowiadana lub odgrywana historia św. Marcina, z udziałem głównie rodzin. Pochód zwykle nie prowadzi zbyt daleko, ponieważ bierze w nim udział wiele mniejszych dzieci i niesie lampiony. Śpiewane są pieśni o samych lampionach i pieśni o św. Marcinie. O ile to możliwe, procesję prowadzi jeździec na koniu w czerwonym płaszczu. Procesji często towarzyszy orkiestra. Dzieci z latarniami podążają za swoimi rodzinami. Na koniec pochodu rozdawane są precele lub rogaliki. Nie zawsze praktykuje się dzielenia nimi między sobą. Często podawane są napoje, takie jak herbata, poncz owocowy lub grzane wino, a ludzie są zapraszani do zrelaksowania się. W Hanowerze odbywa się pochod św. Marcina, która rozpoczyna się nabożeństwem w kościele protestanckim i prowadzi do kościoła katolickiego w tej samej dzielnicy. Oba kościoły są w ten sposób uwzględnione.

Zu St. Martin, da spielen wir schon ca. zwei Wochen und dann eine Woche davor, jeden Tag im Morgenkreis das „Sankt-Martin-Spiel”. Dabei gehen wir mit Laternen herum. Dann geht immer einzeln ein Kind mit seiner Laterne und dazu singen wir das Laternen-Lied. Und beim „Armer Mann” ist das so, dass paar Kinder im Kreis sitzen. Ein Kind ist „Der Arme Bettler”, er hat Lumpen an, dann ist da ein Ritter, der „reitet” auf einem Stock und hat eine Ritterkleidung an und teilt mit dem Schwert den Mantel und gibt dem armen Bettler die Hälfte dieses Mantels. Der Bettler klopft an der Tür (dann machen wir „Klopfzeichen”) und jeder schickt ihn aber fort. So sieht das aus bei dem armen Mann. Bis der Ritter kommt und mit ihm das Brot und den Mantel teilt. Und das spielen wir mit den Kindern. Das ist so ein Ritual. Den Sankt-Martins-Umzug, wie wir ihn früher gemacht haben, machen wir nicht, eine andere Erzieherin

im Kindergarten, die bäckt diese Sankt-Martins-Gänse aus Hefeteig und am 11. November gibt's dann einen Sankt-Martins-Umzug. Da reitet ein Mann auf einem Pferd, der spielt den Heiligen Martin und zum Abschluss dieses Umzuges kann man sich eine gebackene Martins-Gans kaufen und diese dann mit Glühwein oder Kinder-Punsch essen. Die Kinder basteln Laternen (Lampions), wobei, da ich in einem städtischen Kindergarten arbeite, diesen Umzug nicht mitmache. Dieser ist auf freiwilliger Basis.

Walburga H.:

Das Fest Sankt Martin war sowohl früher als auch heute ähnlich. Das Fest beginnt mit einer Andacht in der Kirche, bei der die Geschichte von Sankt Martin erzählt oder auch gespielt wird und bei der hauptsächlich die Familien der Kinder dabei sind. Der Umzug ist meist nicht so weit, da viele kleinere Kinder dabei sind und ihre Laternen tragen. Es werden Laternenlieder und Sankt Martins-Lieder gesungen. Soweit möglich, führt den Umzug ein Reiter auf einem Pferd an, der einen roten Mantel trägt. Der Umzug wird häufig von einer Kapelle begleitet. Es folgen die Laternenkinder mit den Familien. Am Ende des Umzuges werden Brezeln oder Hörnchen ausgeteilt. Das Teilen des Gebäcks miteinander wird meist nicht praktiziert. Häufig werden auch noch Getränke wie Tee, Fruchtpunsch oder Glühwein ausgeschenkt und es wird zum Verweilen eingeladen.

.....In Hannover gibt es einen Sankt-Martins-Umzug, der mit einer Andacht in einer evangelischen Kirche beginnt und zur katholischen Kirche im gleichen Stadtteil führt. Beide Kirchengemeinden werden somit mit einbezogen.

Adwent

Dörte Börner:

(Ewangelické przedszkole)

W okresie adwentu zawsze odgrywana jest historia adwentowa / ścieżka adwentowa z postaciami i naturalnymi materiałami w porannym kręgu, na której codziennie kontynuuje się wydarzenia z historii Bożego Narodzenia. Dodatkowo, inne dziecko może codziennie otwierać drzwi w kalendarzu adwentowym. Czasami schowany za nimi jest cukierek, w innych latach historyjka lub coś podobnego. W Boże Narodzenie czytamy lub odgrywamy dostosowaną poziomem do dzieci historyjkę bożonarodzeniową i śpiewamy kolędy. W międzyczasie sale grupowe zostają potajemnie udekorowane, a kiedy dzieci wracają z opowieści, znajdują duży worek z prezentami (nowe zabawki dla grupy) i ciastkami. Każde dziecko może rozpakować prezent dla wszystkich, a potem wszyscy bawią się razem.

Adventszeit

Dörte Börner:

(Ev. Kindergarten)

In der Adventszeit gab es im Morgenkreis immer eine Adventsgeschichte/einen Adventsweg mit Figuren und Naturmaterialien, an dem täglich das Geschehen der Weihnachtsgeschichte weitergeführt wurde. Außerdem durfte jeden Tag ein anderes Kind ein Türchen am Adventskalender öffnen. Manchmal waren Süßigkeiten darin, in anderen Jahren eine kleine

Geschichte oder eine andere Überraschung. Zu Weihnachten lasen oder spielten wir eine kindgerechte Weihnachtsgeschichte und sangen Weihnachtslieder. In der Zwischenzeit wurden heimlich die Gruppenräume geschmückt, und als die Kinder von der Geschichte zurück kamen, fanden sie einen großen Sack mit Geschenken (neuen Spielsachen für die Gruppe) und Plätzchen vor. Jedes Kind durfte ein Geschenk für alle auspacken und anschließend wurde gemeinsam gespielt.

Hrabina Margrit v. Strachwitz:

4 grudnia: św. Barbara

Święto św. Barbary, 4 grudnia, obchodzono wszędzie, bo ludzie z każdego miejsca szli rano do pracy w kopalniach przed świtem.

4. Dezember: Heilige. Barbara

Das Fest der Heiligen Barbara am 4. Dezember, wurde überall in Oberschlesien gefeiert, da wohl aus jedem Ort morgens Männer vor Tau und Tag sich auf den Weg zur Arbeit in die Bergwerke machten.

Dörte Börner:

6 grudnia: Mikołajki

(Ewangelické przedszkole)

6. grudnia przychodzi Święty Mikołaj i ukrwa pomarańcze i słodczyce w dziecięcych butach. Okrycie i mitrę wypożyczamy zawsze z przedszkola katolickiego, a jedna z koleżanek przebiega się za Świętego Mikołaja na oczach dzieci, aby podkreślić jego biskupią szatę.

6. Dezember: Nikolaustag

(Ev. Kindergarten)

So kam am 6. Dezember der Nikolaus und versteckte Orangen und Süßigkeiten in den Schuhen der Kinder.

Vom katholischen Kindergarten liehen wir immer ein Gewand und eine Mitra aus und eine Kollegin kleidete sich vor den Augen der Kinder als Nikolaus, um sein Bischofsgewand zu verdeutlichen.

24 - 25 - 26 grudnia: Boże Narodzenie / 24., 25. und 26. Dezember: Weihnachten

Weihnachten

Damian Popadopoulos
Weihnachten, Es ist eine schöne Zeit,
Familientreffen und Freunde Zeit
Alle sind aufgeregt für Geschenke,
Alle wollen wunderbar Schenkungen schenken

Die Kinder warten auf den Claus
Dann verlässt niemand das Haus
Familien lieben es, den Weihnachtsbaum zu schmücken,

und den Stollen oder die Zimtsterne backen.
Weihnachtsmärkte sind überall,
Alle sind zusammen in dem All.
Wünsche werden vor dem Essen gegeben,
Es ist diejenige, die ihnen den Vorzug geben.

Auf dem Tisch sind neuen Gerichte,
welche haben die lange Geschichte.
Es ist eine unvergessliche Zeit für alle,
Die einzige Zeit, wenn du triffst alle!

Weihnachtsbräuche in Deutschland

(Karolina Jasiska)

Weihnachten ist eine einzigartige Zeit,
in der Menschen, die nahe beieinander sind,
Zeit miteinander verbringen.

Mutter und Großmutter bereiten Gerichte
für das Abendessen am Heiligabend vor.

Natürlich dürfen sie auf gebackene Würstchen
oder Glühwein nicht verzichten.

Kinder zählen die Tage bis Weihnachten herunter,
indem sie jeden Tag eine Schokolade aus dem Adventskalender essen.
Sie schmücken auch den Weihnachtsbaum mit ein wenig Hilfe ihrer Eltern.
Nach dem Abendessen packen die Kinder die Geschenke
bereits unter dem Weihnachtsbaum aus
und die Älteren genießen Glühwein.

Maria Kasuch:

Christkindl

W niektórych rodzinach, szczególnie tych wyznania katolickiego, Dzieciątko Jezus przychodzi do dzieci nadal w Wigilię Bożego Narodzenia o zmroku. Dzieciątko Jezus to kobieta ubrana całkowicie na biało, której twarz jest całkowicie zakryta i która nie mówi. Dzieci stoją, siadają lub klęczą w pokoju z choinką przed Chrystusem i śpiewają kolędy lub recytują modlitwy i wiersze. Kiedy Dzieciątko jest zadowolone, ponownie wychodzi na chwilę po prezenty. Potem żegnają się i dopiero wtedy można rozpakować prezenty.

In manchen, vor allem katholischen Familien kommt auch heute noch am Heiligen Abend bei Einbruch der Dunkelheit das Christkind zu den Kindern. Das Christkind ist eine ganz in Weiß gekleidete Frau, deren Gesicht vollständig verhüllt ist und die nicht spricht. Die Kinder stehen, sitzen oder knien im Zimmer in dem der Christbaum steht, vor dem Christkind und singen Weihnachtslieder oder sagen Gebete und Gedichte auf. Wenn das Christkind zufrieden war, geht es kurz noch einmal hinaus, um die Geschenke zu holen. Danach verabschiedet es sich und erst dann dürfen die Geschenke ausgepackt werden.

Christkindelsmarkt

Najbardziej znanym jarmarkiem bożonarodzeniowym na świecie jest Christkindelsmarkt w Norymberdze. Ale stragany (a właściwie to zbiór budek handlowych) można znaleźć

w całych Niemczech. Tradycyjnie można tam kupić artykuły świąteczne (świece, bombki, gwiazdki, anioły, szopki ...), prezenty świąteczne i świąteczne ciasteczka (pierniki). Dziś rynki są prawie całkowicie skomercjalizowane. Jest tam wiele rzeczy do jedzenia, picia i kupienia.

Der weltweit bekannteste Weihnachtsmarkt ist der Nürnberger Christkindlesmarkt. Aber die Weihnachtsmärkte (eigentlich ist es eine Ansammlung von Verkaufsbuden) gibt es wohl in ganz Deutschland. Traditionell kann man dort Weihnachtsbedarf (Kerzen, Kugeln, Sterne, Engel, Krippen), Weihnachtsgeschenke und Weihnachtsgebäck (Lebkuchen) kaufen. Inzwischen sind die Märkte fast durchweg kommerzialisiert. Es gibt dort alles Mögliche zu essen und zu trinken und auch zu kaufen.

<https://de.wikipedia.org/wiki/Weihnachtsmarkt>

Zimowa wioska Bayreuth

Tradycja rzwinęła się w ostatnich 20 latach, ale cieszy się coraz większą popularnością. Na początku listopada na wolnej przestrzeni na deptaku - wiosce zimowej - powstaje około 10 drewnianych domów. Ma to tylko jeden cel: od późnego popołudnia ludzie spotykają się tam, często w grupach lub klikach, aby zjeść i napić się (różne grzane wina, ale także koktajle, piwo i napoje bezalkoholowe). Wewnątrz jest kilka miejsc, ale większość odwiedzających, w zależności od pogody, stoi na otwartej przestrzeni, grubo ubrani.

Bayreuther Winterdorf

Das ist eine Entwicklung der letzten ca. 20 Jahre, die sich aber zunehmender Beliebtheit erfreut. Anfang November wird auf einem freien Platz in der Fußgängerzone eine Ansammlung von vielleicht zehn Holzhäuschen aufgebaut: das Winterdorf. Es hat nur einen Zweck: Ab dem späteren Nachmittag treffen sich dort Menschen, oft in Gruppen oder Cliques, zum Essen und Trinken (verschiedene Glühweine, aber auch Cocktails, Bier und nicht-alkoholische Getränke. Einige Sitzplätze im Inneren gibt es, aber die meisten Leute stehen, je nach Wetter, dick vermummt im Freien.

Dörte Borner

Dzieci przynoszą ziemniaki, marchewki, kasztany i inne smakołyki. Następnie zawiesza się je na drzewie iglastym lub umieszcza pod nim jako prezent dla leśnych zwierząt. Oczywiście dzieci i wychowawcy otrzymują również ciastka i prezenty. Także św. Mikołaj przyjeżdża w czasie Adwentu.

Die Kinder brachten Kartoffeln, Möhren, Kastanien und andere Leckereien mit. Diese wurden dann an ein Nadelbäumchen gehängt oder darunter gelegt, als Geschenk für die Tiere des Waldes. Die Kinder und Erzieher bekamen natürlich auch Plätzchen und Geschenke. Natürlich kam in der Adventszeit auch der Nikolaus.

Inne święta i zwyczaje bez określonej daty, mniej znane lub znane tylko regionalnie

Jak wspomniano we wstępie, zwyczaje i tradycje mają zwykle tradycję regionalną. Jest ku temu kilka powodów, spośród których historyczne należałoby wymienić jako pierwsze. Ale zależy to również od uwarunkowań krajobrazowych (góry / jeziora / lasy), jakie zwyczaje i tradycje zostały utrwalone lokalnie przez dziesięciolecia, a nawet stulecia. Są zwyczaje, które mają tę samą nazwę, ale w różnych miejscach obchodzone są inaczej (majówka). Ale

nawet małe społeczności chcą obchodzić swoje święta. Przedstawimy tu krótką listę takich uroczystości. Celem jest zachęcenie nawet mniejszych wspólnot do organizowania własnych uroczystości, również z uwzględnieniem lokalnych warunków. Taką wspólnotą jest zdecydowanie mniejszość niemiecka obecna na Opolszczyźnie. Czy to bogata w wiśnie okolica Góry Św. Anny, czy obszar jeziora Turawskiego, nierozzerwalnie kojarzonego z wodą: nawet jeśli poszukiwanie historycznie potwierdzonych tradycji nie okaże się owocne, można spróbować wprowadzić nowe elementy. Święto Wiśni, Święto Wody (być może z okazji Nocy Świętojańskiej?), Święto Orzechów (w „wiosce orzechowej” Siedlec), Festiwal Wapienia w miejscu wydobywania wapienia, Festiwal Porcelany (podobnie jak we Frankonii)... Nie tylko po to, by wintegrować nowy punkt w kalendarz imprez wsi lub gminy, ale także jako sposób na przyciągnięcie turystów i zwrócenie uwagi na mało znane lokalne skarby. Na naszej liście znajdują się również znane i celebrowane uroczystości (urodziny, dzień babci i dziadka, odpust parafialny ...), z jednej strony po to, aby potwierdzić ich zakres, z drugiej zaś, aby podsunąć pomysły na wimplementowanie treści językowych w obchodzenie świąt.

Andere Feste und Bräuche, ohne ein festes Datum bzw. weniger oder nur regional bekannt

Wie bereits im Vorwort angemerkt, haben Sitten und Bräuche meist eine regionale Tradition. Das hat mehrere Gründe, von denen an erster Stelle bestimmt die historischen aufzählen sind. Doch auch von der Landschaft (Berge/Seen/Wälder) hängt es ab, welcher Art Sitten und Bräuche sich über Jahrzehnte oder sogar Jahrhunderte lokal eingepägt haben. Es gibt welche, die zwar den gleichen Namen haben, doch an verschiedenen Orten unterschiedlich begangen werden (z.B. Maifest). Doch auch kleine Gemeinschaften möchten ihre Feste feiern. Hier wird den Lesern eine kleine Aufzählung solcher Feierlichkeiten angeboten. Die Absicht dabei ist, auch kleine Gemeinschaften dazu zu ermuntern, eigene Festivalitäten zu pflegen, unter Berücksichtigung lokaler Gegebenheiten. Solche Besonderheit ist in der Opper Region bestimmt die hier anwesende deutsche Minderheit. Sei es also die kirschenreiche Umgebung vom Sankt Annaberg oder die mit Wasser und Wald verbundene Gegend des Turawa-Sees: Auch wenn die Suche nach historisch bestätigten Traditionen sich als nicht aufschlussreich genug erweist, steht es doch allen Gemeinschaften frei, Neues auszuprobieren. Kirschfest, Wasserfest (z.B. anlässlich der Johannismacht/Sommerwende?), Nussfest (im Nussdorf Schedlitz), Kalksteinfest an einem Ort, an dem Kalkstein gewonnen wurde bzw. , Porzellanfest (ähnlich wie in fränkischen Gebieten)... Nicht nur als ein neuer, zentraler Zeitpunkt im Kalenderjahr einer Ortschaft bzw. einer Gemeinschaft, sondern auch als eine Methode, Besucher zu interessieren und auf bisher nur wenig bekannte lokale Schätze aufmerksam zu machen.

In der Aufzählung sind aber auch allgemein bekannten und gefeierten Feste zu finden (Geburtstag, Oma-und-Opa-Tag, Kirchweihu.a.) um einerseits ihre Reichweite zu beweisen und andererseits um Hinweise zu liefern, wie man vor Ort sprachliche Inhalte in Festivitäten mit einfließen lassen kann.

Dörte Borner

Urodziny

(Przedszkole leśne)

Na urodziny jedno z drzew ozdabiano kolorowymi wstążkami. Solenizant/Solenizantka ma za zadanie znaleźć je w lesie. Pod drzewem znajduje się świeca, ciasto i mały prezent. Pod

drzewem dla Solenizanta/Solenizantki śpiewana jest piosenka, po czym wszyscy razem jedzą ciasto.

Geburtstag

(Waldkindergarten)

Zum Geburtstag wurde zum Beispiel ein Baum mit bunten Bändern geschmückt. Das Geburtstagskind musste diesen im Wald finden. Darunter stand eine Kerze, der Kuchen und ein kleines Geschenk. Unter dem Baum wurde für das Kind gesungen und gemeinsam Kuchen gegessen.

Dzień Babci Dziadka

(Ewangelické przedszkole)

Dzień Babci i Dziadka jest wielkim świętem. Dzieci przygotowują specjalny program artystyczny. Dziadkowie zostają zaproszeni do przedszkola i częstowani kawą i ciastem .

Oma-Opa-Tag

(Ev. Kindergarten)

Eine schöne Feierlichkeit war der Oma-Opa-Tag. Für diesen Tag wurde von den Kindern ein Programm vorbereitet. Die Großeltern wurden in die Kita eingeladen und mit Kaffee und Kuchen verwöhnt.

Festiwale z okazji pór roku

(Przedszkole leśne)

W ciągu roku odbywają się 4 „święta pór roku”, które obchodzi się wraz z rodzicami popołudniu. Zawsze jest ognisko z kiełbaskami na patyku lub zupą wiosenną czy dyniową, sezonowe rękodzieło i ewentualnie praca w lesie.

W listopadzie przez las przechodzi pochód lampionów.

Jahreszeiten-Feste

(Waldkindergarten)

Im Laufe des Jahres wurden vier Jahreszeiten-Feste" gefeiert, die nach dem Kindertag gemeinsam mit den Eltern verbracht wurden. Dabei gab es immer Lagerfeuer mit Stockbrot oder Frühlings- bzw. Kürbis-Suppe, jahreszeitenentsprechende Basteleien und bei Bedarf auch Arbeitseinsätze im Wald.

Im November führte ein Laternenumzug durch den Wald.

Maria Kasuch

Pielgrzymka konna / Georgiritt / Leonhardiritt

Jedną z najbardziej znanych pielgrzymek konnych w Bawarii jest prawdopodobnie tzw. Leonhardifahrt w Bad Tölz z dużą ilością koni, wozów i jeźdźców. To hucznie obchodzone święto z tysiącami widzów. Jednak w całej Bawarii odbywają się pielgrzymki konne, szczególnie w południowej Bawarii. Wiele mniejszych znanych jest tylko w bezpośrednim sąsiedztwie. Pielgrzymki konne to tradycja wiejska.

Pferdewallfahrt/Georgiritt/Leonhardiritt

Eine der bekanntesten Pferdewallfahrten in Bayern ist wohl die Leonhardifahrt in Bad Tölz mit sehr vielen Pferdegespannen und Reitern. Inzwischen ist das ein riesiges Fest geworden mit Tausenden von Zuschauern.

Pferdewallfahrten gibt es jedoch in ganz Bayern, wobei der Schwerpunkt sicher in Südbayern liegt. Viele kleinere sind nur in der unmittelbaren Umgebung bekannt. Pferdewallfahrten sind ein bäuerliches Brauchtum. radwallfahrt/Bikersegnung

Das ist womöglich die moderne Form der Wallfahrt mit PS (Pferdestärken). In ganz Deutschland gibt es sehr viele Motorradfahrer/Motorradfahrer/Biker. Die Männer sind (noch?) in der Überzahl, aber im Zuge der Gleichberechtigung sind sehr viele Frauen nicht nur hinten drauf als Beifahrerin, sondern fahren ihre eigenen Maschinen. (Beispiel meine Familie: meine Schwester fuhr einen großen Roller, Raphaela und Paula haben eigene Motorräder; insgesamt gibt es acht Maschinen!) Viele Biker kommen einmal, manche auch häufiger zu sog. Motorradwallfahrten oder Motorradsegnungen aus allen Himmelsrichtungen zusammen. Eine der größten und bekanntesten ist die Motorradwallfahrt nach Altötting.

Pielgrzymka motocyklowa / błogosławieństwo motocyklistów

Można powiedzieć, że jest to nowoczesna forma pielgrzymki z kołmi mechanicznymi. W całych Niemczech jest wielu motocyklistów / wielbicieli sportów motocyklowych / rowerzystów. Mężczyźni są (nadal?) w większości, ale w ramach równouprawnienia, wiele kobiet jest nie tylko towarzyszem na tylnym siedzeniu, ale także prowadzi własne maszyny. (Przykład mojej rodziny: moja siostra prowadziła duży skuter, Raphaela i Paula mają własne motocykle; w sumie jest 8 maszyn!) Wielu rowerzystów spotyka się raz, niektórzy też częściej, na tak zwane pielgrzymki motocyklowe lub błogosławieństwa motocyklistów ze wszystkich stron. Jedną z największych i najbardziej znanych jest pielgrzymka motocyklowa do Altötting.

Margrit Gräfin v. Strachwitz:

Kiermasz

Po przybyciu procesji z innych parafii i nabożeństwie świątecznym czas na obfity posiłek w restauracjach i rodzinach, a po nim - karuzele i stoiska targowe. Wieczorem wszędzie odbywają się imprezy taneczne.

Kirchweih

Nach dem Eintreffen der auswärtigen Prozession und dem Festgottesdienst gibt es ein ausgiebiges Essen in den Gaststätten und Familien, Karussell und „Kirmesbuden“. Abends werden überall Tanzveranstaltungen angeboten.

Zwyczaje w ciągu roku:

- Błogosławienie chleba przed jego pokrojeniem,
- Ślub: dziewczyna, która chciała wyjść za mąż, musiała mieć trzy umiejętności:
 - rozpać ogień w piecu,
 - upiec ciasto z kruszonką,
 - utulić płaczące lub krzyżące płaczące dziecko do snu.

Ciasto z kruszonką powinno być właściwie upieczone przez samą pannę młodą i wręczone sąsiadom i znajomym ((nie tort podawany podczas przyjęcia weselnego, ale przy zapraszaniu).

- Na zakończenie imprez tanecznych śpiewano i tańczono „Kehraus“. Piękny zwyczaj!

Bräuche während des Jahres:

- Vor dem Anschneiden des Brotes wurde es gesegnet.
- Hochzeit: Ein Mädchen, das heiraten wollte, musste dreierlei Fähigkeiten haben:
 - im Herd Feuer machen,
 - Streuselkuchen backen können,
 - ein weinendes oder schreiendes Baby in den Schlaf wiegen können.

Den Streuselkuchen sollte eigentlich die Braut selber gebacken haben und ihn selber zu Nachbarn und Freunden bringen (nicht den Kuchen für die Hochzeitsfeier, sondern den für die Einladung).

- Am Ende des Tanzfestes wurde der „Kehraus“ gesungen und getanzt. Sehr schön!

Przykładowe pomysły na obchodzenie niektórych świąt z niemieckiego obszaru językowego na Śląsku Opolskim

Dziś nie trzeba nikogo przekonywać, że obchodzenie tradycyjnych świąt jest częścią każdej kultury. Żywa kultura niemiecka nie byłaby autentyczna bez niemieckich (rozumianych lokalnie lub globalnie) manier i zwyczajów.

Aby wesprzeć lokalne struktury mniejszości niemieckiej w organizowaniu tradycyjnych świąt, poniżej przedstawiono kilka pomysłów. Wybrano cztery święta, równomiernie rozłożone w ciągu roku kalendarzowego:

- Ptasia Wesele (zwyczaj łuzycycki, znany jednak nie tylko na Łużycach; dobra okazja, aby zbliżyć Łużyczan jako mniejszość uczestnikom obchodów), obchodzone pod koniec stycznia,
- Majówka (zwane również Drzewkiem Majowym lub Tańcem w Maj), obchodzona w zależności od regionu od 30 kwietnia do Zielonych Świątek,
- Dożynki, zwykle we wrześniu,
- Dzień św. Marcina 11 listopada.

Propozycje scenariuszy zostały przygotowane w taki sposób, aby można je było zorganizować na trzy sposoby: jako lekcje w szkole (DaF / DaM / historia i kultura mniejszości niemieckiej), jako międzyklasowe dni projektowe oraz jako wydarzenia w ramach działalności DFK. Idealnie byłoby, gdyby wszystkie trzy warianty połączyć ze sobą tak, aby dzięki nim faktycznie wpłynąć na tożsamość uczestniczących w nich dzieci w dłuższej perspektywie, ale jednocześnie sprawić, by imprezy postrzegane były jako poważny, spójny cykl i cieszyły się stałym miejscem w kalendarzu wydarzeń szkolnych, parafialnych i grupy DFK.

Ideenbeispiele zur Durchführung einiger Feste aus dem deutschsprachigen Raum im Opperler Schlesien

Dass das Feiern traditioneller Feste zu jeder Kultur gehört, darüber muss man heute niemanden mehr überzeugen. Eine gelebte deutsche Kultur wäre ohne deutsche (lokal oder global verstanden) Sitten und Bräuche nicht authentisch. Um die lokalen Strukturen der deutschen Minderheit bei der Organisierung traditioneller Festivitäten zu unterstützen, werden nachfolgend einige Ideen präsentiert. Ausgewählt wurden vier Feste, zeitlich gleichmäßig übers Kalenderjahr verteilt:

- Vogelhochzeit (ein sorbischer Brauch, nicht nur in der Lausitz bekannt; ein guter Anlass, auch die Sorben als Minderheit TeilnehmerInnen des Festes näher zu bringen), die Ende

Januar gefeiert wird,

- Maifest (auch als Maibaum bzw. Tanz in den Mai bekannt), je nach Region zwischen 30. April und Pfingsten gefeiert,
- Erntedank, meist im September,
- Sankt-Martins-Fest am 11. November.

Die Durchführungsvorschläge sind so konzipiert, dass sie dreierlei organisiert werden können: als Schulunterricht (DaF/DaM/Geschichte und Kultur der deutschen Minderheit), als klassenübergreifende Projektstage sowie als Veranstaltungen beim DFK. Im Idealfall können alle drei Varianten miteinander kombiniert werden, damit die Inhalte tatsächlich langfristig die Identität der teilnehmenden Kinder beeinflussen, aber auch als eine ernstzunehmende, zusammenhängende Veranstaltungsreihe wahrgenommen und gerne als fester Bestandteil im Jahreskreis der Schule, der Pfarrgemeinde sowie der DFK-Gruppe mit einbezogen werden.

PTASIE WESELE / VOGELHOCHZEIT

Dlaczego ptasie wesele?

Zgodnie z mottem: „Jeśli chcę coś zrobić, szukam dróg, a jak nie chcę, szukam powodów”, oto kilka argumentów, dlaczego warto świętować ptasie wesele:

- data: czas, kiedy niewiele się dzieje poza ostatnimi szopkami bożonarodzeniowymi, tuż przed feriami zimowymi,
- święto łużyckie (okazja do poznania innej mniejszości: Łużycanie jako mniejszość w Niemczech, z podobnymi problemami - z zachowaniem własnej kultury i języka - jak MN w Polsce)
- Charakter święta (nie jest to święto kościelne, ale nie wyklucza się uwzględnienia aspektów religijnych) sugeruje przygotowanie go w ramach lekcji szkolnych.

Przygotowanie:

zajęcia szkolne / sala DFK

Święto „Ptasie wesele” można doskonale przeprowadzić jako projekt międzyprzedmiotowy, proponuję więc przeprowadzić całe jego przygotowanie właśnie w szkole, podczas regularnych zajęć lekcyjnych lub nawet w formie projektu interdyscyplinarnego i międzyklasowego.

Poniżej przedstawiono szkic lekcji tematycznej języka niemieckiego, ale warto się, aby inni nauczyciele również zajęli się tym tematem na swoich lekcjach. Na przykład nauczyciel przedmiotów ścisłych lub biologii może również porozmawiać z uczniami o gatunkach ptaków i karmieniu ptaków zimą. Nasiona dla ptaków można wyprodukować podczas zajęć z techniki (jeśli nie jest to możliwe w miejscu spotkania DFK) lub, co jest bardziej rozsądne, można tutaj przygotować przebrania dla poszczególnych ptaków i ich rekwizyty. Nauczyciel sztuki może wraz z uczniami malować / rysować rodzime ptaki w swojej klasie. Wreszcie: piosenkę można ćwiczyć na lekcjach muzyki. Nauczycielowi języka niemieckiego pozostaje więc „tylko” praca z historią regionalną (geneza święta, rozmowa o Łużyczanach...) i z samym językiem (np. nazwy) ptaków.

Po takich przygotowaniach impreza w DFK może odbyć się tego samego dnia po południu lub w kolejny weekend. Oczywiście warto trzymać się aktualnej daty: 25 stycznia.

Moja sugestia jest następująca: Aktywni członkowie lokalnej grupy, której miejscowa szkoła już przygotowała dzieci, rozdzielają między siebie zadania, tak aby dzieci mogły pracować w co najmniej czterech grupach lub na czterech stacjach.

Jedna grupa oczywiście przygotowuje piosenkę lub ćwiczy to, co zostało już przyswojone z nauczycielem muzyki.

Inna grupa przygotowuje rekwizyty tak, aby każde dziecko mogło wykonać przebranie dla siebie pod okiem przynajmniej jednej osoby dorosłej (bibuła, tektura...), gdyby nie zostało to zrobione w szkole.

Następną stacją może być produkcja pożywienia dla ptaków, jeśli nie zostało to zrobione w szkole. Jedną z propozycji dla najmłodszych może być kolorowanie obrazków ptaków.

Dobrym pomysłem jest również przybliżenie dzieciom na kolejnej stacji dźwięków wydawanych przez różne ptaki.

Doskonałym uzupełnieniem na zakończenie dnia byłby oczywiście wypiek tradycyjnych

ptaków bezowych, które mogłyby zostać rozdane po spektaklu.

Dzieci mogą być podzielone na grupy przez nauczyciela języka niemieckiego lub muzyki, tak aby te, których wersety następują po sobie, zawsze mogły razem pracować. Grupy mogą pracować na poszczególnych stacjach przez 20-30 minut, a następnie przejść do następnej stacji.

Kiedy wszystkie dzieci przejdą przez wszystkie stacje, może odbyć się uroczyste wykonanie piosenki. Rodzice na pewno ucieszą się, mogąc zasiąść na widowni.

Obchody w DFK:

Uczestnicy: max. 40 dzieci w klasach 1-3

Opiekunowie: co najmniej 5 osób dorosłych, z których 4 to kierownicy stacji i co najmniej 1 osoba do „kierowania ruchem”. Im więcej dodatkowych dorosłych (np. rodziców uczestniczących dzieci), tym lepiej, ponieważ dzieci potrzebują więcej wsparcia przy niektórych zadaniach. Piosenka jest wykonywana pod koniec dnia.

Praca na stacjach: Jeśli w miejscowej szkole odbył się tematyczny dzień projektowy, podczas którego opracowywano zawartość poniższej tabeli, można wziąć pod uwagę inne zajęcia związane z tematem „ptaki”.

Warum Vogelhochzeit?

Nach dem Motto: „Wenn ich etwas machen will, suche ich nach Wegen, und wenn ich es nicht machen will, suche ich nach Gründen”, hier einige Argumente, warum es empfehlenswert ist, Vogelhochzeit zu feiern:

- das Datum: eine Zeit, zu der außer den letzten Krippenspielen nicht viel passiert, kurz vor den Winterferien,
- Sorbisches Fest (Gelegenheit, eine andere Minderheit kennen zu lernen: Sorben als eine Minderheit in Deutschland, mit ähnlichen Problemen – Erhalt der eigenen Kultur und Sprache – wie die deutsche Minderheit in Polen)
- Charakter des Festes (kein kirchliches Fest, aber Miteinbeziehen religiöser Aspekte nicht ausgeschlossen) bietet es sich an, es im Rahmen des Schulunterrichts vorzubereiten.

Vorbereitung:

Schulunterricht / DFK-Begegnungsstätte

Da sich die Vogelhochzeit hervorragend als fächerübergreifendes Projekt durchführen lässt, schlage ich vor, dass die gesamte Vorbereitung in der Schule, während des regulären Unterrichts oder auch eben in Form eines fächer- und klassenübergreifenden Projektes erfolgt.

Der Unterrichtsentwurf für den themenorientierten Deutschunterricht folgt, empfehlenswert ist es aber, dass auch andere Lehrer dieses Thema in ihrem Unterricht behandeln. So kann beispielsweise der Lehrer des Faches Sachunterricht bzw. Biologie ebenfalls mit den Schülern über die Vogelarten und die Vogelfütterung im Winter sprechen. Im Fach Werken kann Vogelfutter hergestellt werden (wenn das in der DFK-Begegnungsstätte nicht möglich sein sollte) oder auch, noch sinnvoller, können hier die Verkleidungen der einzelnen Vögel sowie die Requisiten vorbereitet werden. Der Kunstlehrer kann in seinem Unterricht die ein-

heimischen Vögel malen/zeichnen lassen. Schließlich: im Musikunterricht kann das Lied geübt werden. So bleibt dem Deutschlehrer „nur“ das Landeskundliche dabei (Ursprung des Festes, Besprechen, wer die Sorben sind...) sowie das Sprachliche, wie z.B. die Namen der Vögel.

Nach solcher Vorbereitung kann das eigentliche Fest beim DFK stattfinden, entweder am selben Tag noch, in den Nachmittagsstunden oder am darauffolgenden Wochenende. Empfehlenswert ist es natürlich, sich an das eigentliche Datum zu halten: 25. Januar.

Mein Vorschlag ist: Aktive Mitglieder der Ortsgruppe, bei der die örtliche Schule schon die Vorbereitung der Kinder durchgeführt hat, verteilen Aufgaben unter sich, so dass die Kinder in mindestens vier Gruppen bzw. an vier Stationen arbeiten können.

Eine Gruppe bereitet selbstverständlich das Lied vor, bzw. übt das, was bereits mit dem Musiklehrer eingeübt wurde.

Eine weitere Gruppe bereitet die Requisiten vor, so, dass jedes Kind unter Aufsicht mindestens eines Erwachsenen eine Verkleidung für sich basteln kann (Krepppapier, Pappe...), falls dies nicht in der Schule passierte.

Die nächste Station kann das Herstellen vom Vogelfutter sein, falls dies in der Schule nicht erfolgte.

Ein Angebot für die Kleinsten könnte das Ausmalen von Vogelbildern sein. Es bietet sich auch an, an einer Station die von verschiedenen Vögeln erzeugte Töne den Kindern näher zu bringen.

Das Backen der traditionellen Baiser-Vögel, die dann nach dem Auftritt verteilt wären, wäre natürlich eine perfekte Ergänzung zum Abschluss des Tages.

Die Kinder können schon vom Deutsch- bzw. Musiklehrer in Gruppen aufgeteilt werden, so dass immer diejenigen, deren Strophen hintereinander gesungen werden, immer zusammen arbeiten können. Die Gruppen können an den einzelnen Stationen je 20-30 Minuten arbeiten und dann zur nächsten Station wechseln.

Wenn alle Kinder alle Stationen durchgelaufen sind, kann die Aufführung des Liedes stattfinden. Die Eltern werden bestimmt gerne zuschauen.

Durchführung beim DFK:

Teilnehmende: max. 40 Kinder der Klassen 1-3

Betreuende Personen: mindestens 5 Erwachsene, davon 4 Stationenbetreuer und mind. 1 Person zum Verwalten des Ablaufes. Je mehr zusätzliche Erwachsene (z.B. Eltern der teilnehmenden Kinder) umso besser, denn bei manchen Aufgaben benötigen Kinder mehr Unterstützung. Zum Abschluss des Tages erfolgt die Aufführung des Liedes.

Arbeit an Stationen: Wenn bereits ein Projekttag in der Schule vor Ort stattgefunden hat, bei dem die Inhalte der unten abgebildeten Tabelle bearbeitet wurden, können andere Beschäftigungen berücksichtigt werden, die mit dem Thema „Vögel“ in Verbindung stehen.

20 minut	<p>Wyjaśnienie genezy i znaczenia święta.</p> <ul style="list-style-type: none"> - święto Serbołużyczan (Kim są Serbołużyczanie? Stała data: krótko przed tym, jak ptaki dobierają się w pary); można pokazać zdjęcia lub filmiki, np. z oficjalnej strony stowarzyszenia Serbołużyczan Domovina, - karmienie ptaków (omówienie: co właściwie jedzą ptaki i czym można je dokarmiać?), - podziękowanie ptakom, że nie opuściły nas na zimę, ale zostały. 			
10 minut	Podział dzieci na 4 grupy (jeśli to możliwe, pomieszane wiekowo)			
2 godziny	Praca grup na czterech stacjach			
	<p>stacja 1</p> <p>muzykowanie: ćwiczenie piosenki tematycznej</p>	<p>stacja 2</p> <p>technika: wytwarzanie pokarmu dla ptaków</p>	<p>stacja 3</p> <p>sztuka: przygotowanie rekwizytów na uroczyste odświeżanie piosenek</p>	<p>Stacja 4</p> <p>realizowawstwo: co warto wiedzieć o Serbołużyczanach</p>
	<p>Najpierw należy podzielić role, czyli podzielić piosenkę na cztery części i z każdą grupą ćwiczyć tylko jedną, do której też przydziela się role w danej grupie.</p>	<p>Jeżeli w szkole miało już miejsce przygotowywanie pokarmu dla ptaków, w DFK można zaofferować inne zajęcia, np. robienie domków dla ptaków.</p>	<p>Mniejsze dzieci mogą np. kolorować obrazki, którymi potem udekoruje się tło sceny.</p>	<p>W zależności od tego, czego dzieci dowiedziały się już w szkole, tu można zaofferować im coś innego, np. załączoną kartę pracy.</p>
30 minut	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4
30 minut	Grupa 4	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3
30 minut	Grupa 3	Grupa 4	Grupa 1	Grupa 2
30 minut	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4	Grupa 1
15 minut	Uroczyste odśpiewanie piosenki przed rodzicami i zebranymi gośćmi. Jeżeli na jednej ze stacji robiono bezy w kształcie ptaków, można je rozdzielić po występie.			

20 Minuten	<p>Ursprung und Bedeutung des Festes erklären.</p> <ul style="list-style-type: none"> - sorbisches Fest (Wer sind die Sorben? Festes Datum – kurz vor der Paarungszeit); hier kann man Bilder zeigen, z.B. aus der Webseite des sorbischen Verbandes Domovina, - Vogelfütterung (besprechen: Was fressen die Vögel eigentlich? Womit kann man sie füttern?), - sich bei den Vögeln bedanken, die für den Winter nicht weggeflogen, sondern bei uns geblieben sind. 								
10 Minuten	Teilen der Kinder in 4 Gruppen (nach Möglichkeit: altersgemischt)								
2 Stunden	Arbeit der 4 Gruppen an Stationen								
	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="564 1361 759 1787">Station 1 Musikalisches: Das Lied üben</th> <th data-bbox="564 949 759 1361">Station 2 Werkeln: Vogelfutter erstellen</th> <th data-bbox="564 537 759 949">Station 3 Kunst: Requisite für die Aufführung herstellen</th> <th data-bbox="564 129 759 537">Station 4 Landeskunde: Wissenswertes über die Sorben</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="759 1361 1046 1787">Zuerst Rollen verteilen, d.h. das Lied in 4 Abschnitte teilen und mit jeder Gruppe nur einen üben, folglich nur für diesen Teil die Rollen verteilen.</td> <td data-bbox="759 949 1046 1361">Falls in der Schule bereits Vogelfutter hergestellt wurde, kann man beim DFK was anderes anbieten, was Vögel betrifft, z.B. Vogelhäuschen basteln</td> <td data-bbox="759 537 1046 949">Kleinere teilnehmende Kinder können in der Zeit z.B. Vögel ausmalen, was später zur Dekorierung der Bühne beim Auftritt beiträgt.</td> <td data-bbox="759 129 1046 537">Je nachdem, was die Kinder bereits in der Schule erfahren haben, kann man ihnen hier zusätzliches Material anbieten, z.B. das beigefügte Arbeitsblatt.</td> </tr> </tbody> </table>	Station 1 Musikalisches: Das Lied üben	Station 2 Werkeln: Vogelfutter erstellen	Station 3 Kunst: Requisite für die Aufführung herstellen	Station 4 Landeskunde: Wissenswertes über die Sorben	Zuerst Rollen verteilen, d.h. das Lied in 4 Abschnitte teilen und mit jeder Gruppe nur einen üben, folglich nur für diesen Teil die Rollen verteilen.	Falls in der Schule bereits Vogelfutter hergestellt wurde, kann man beim DFK was anderes anbieten, was Vögel betrifft, z.B. Vogelhäuschen basteln	Kleinere teilnehmende Kinder können in der Zeit z.B. Vögel ausmalen, was später zur Dekorierung der Bühne beim Auftritt beiträgt.	Je nachdem, was die Kinder bereits in der Schule erfahren haben, kann man ihnen hier zusätzliches Material anbieten, z.B. das beigefügte Arbeitsblatt.
Station 1 Musikalisches: Das Lied üben	Station 2 Werkeln: Vogelfutter erstellen	Station 3 Kunst: Requisite für die Aufführung herstellen	Station 4 Landeskunde: Wissenswertes über die Sorben						
Zuerst Rollen verteilen, d.h. das Lied in 4 Abschnitte teilen und mit jeder Gruppe nur einen üben, folglich nur für diesen Teil die Rollen verteilen.	Falls in der Schule bereits Vogelfutter hergestellt wurde, kann man beim DFK was anderes anbieten, was Vögel betrifft, z.B. Vogelhäuschen basteln	Kleinere teilnehmende Kinder können in der Zeit z.B. Vögel ausmalen, was später zur Dekorierung der Bühne beim Auftritt beiträgt.	Je nachdem, was die Kinder bereits in der Schule erfahren haben, kann man ihnen hier zusätzliches Material anbieten, z.B. das beigefügte Arbeitsblatt.						
30 Minuten	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4					
30 Minuten	Gruppe 4	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3					
30 Minuten	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 1	Gruppe 2					
30 Minuten	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 1					
15 Minuten	Aufführung vor den Eltern und versammelten Gästen. Falls bei einer der Stationen z.B. Baiser hergestellt wurden, können diese auch nach dem Auftritt verteilt werden.								

Dodatkowe pomysły na zadania:

- do wymienionych w piosence ptaków: przyklejamy zdjęcia i nazwy ptaków osobno, a dzieci mają za zadanie dopasować je prawidłowo do siebie,
- karta pracy: dopasowywanie zwrotek do obrazków,
- ewentualnie: rozdajemy dzieciom kolorowanki z ptakami i poproszenie o pokolorowanie ich, po uprzednim ustaleniu, jaki to ptak,
- dzieci przebierają się za ptaki: każde dziecko wybiera jednego ptaka i przebiera się za niego. Następnie wszyscy szukają wersetu, w którym pojawił się ptak i co tam robi. Każdy składa własne rekwizyty.

Występ

Piosenka jest odtwarzana:

- jedna osoba śpiewa, a druga wskazuje dzieciom, które pojawiają się w każdym wersecie, co mają zrobić

lub:

- wszystkie dzieci śpiewają (ewentualnie tekst może być wyświetlony za pomocą projektora lub innego urządzenia, aby każdy mógł go przeczytać i zaśpiewać. Dzięki temu jest widoczny dla wszystkich. Tylko kilkoro dzieci może śpiewać zwrotki, a wszyscy tylko „Fidirallala”

lub:

- tylko dzieci, które pojawiają się w poszczególnych zwrotkach, śpiewają swój tekst.

Zusätzliche Aufgabenideen:

- Zu den genannten Vögeln: Bilder woanders ankleben u. Kinder bitten, dass sie sie den Namen zuordnen,
- Arbeitsblatt: Strophen zu den Bildern zuordnen,
- evtl. die Ausmalbilder unter die Kinder verteilen und ausmalen lassen (zuerst aber mit einer betreuenden Person bestimmen, was das für ein Vogel ist)
- Kinder werden zu Vögeln: jedes Kind sucht sich einen Vogel aus und verkleidet sich als dieser. Jeder sucht dann, in welcher Strophe der Vogel vorgekommen ist und was er da macht. So stellt jeder seine Requisite zusammen.

Aufführung

- Das Lied wird gespielt: Eine Person singt und eine andere leitet die Kinder an, die bei jeder Strophe vorkommen, was sie machen sollen

oder:

- alle Kinder singen (vllt. kann der Text mithilfe eines OHPs oder eines sonstigen Gerätes ausgestrahlt werden, so dass alle es lesen und singen können. So wird es für alle sichtbar. Es können entweder nur paar Kinder singen und alle nur das „Fidirallala“ dazu, aber auch alle können es singen)

oder:

- Nur die in den einzelnen Strophen vorkommenden Kinder singen das „eigene“.

Vogelhochzeit

Vogelhochzeit ist ein sorbischer Brauch. Es hat hauptsächlich das Ziel, die Kinder an die Vogelfütterung im Winter zu erinnern. Das Fest gibt auch die Möglichkeit, die Vogelarten zu besprechen und die Kinder dazu zu motivieren, sich bei denjenigen Vögeln zu bedanken, die uns für den Winter nicht verlassen, sondern da bleiben.

Sorben sind eine slawische Volksgruppe. Ihre Sprache ist also ähnlich wie die polnische oder tschechische. Die Sorben leben in östlichen Gebieten Deutschlands, um die Städte Bautzen und Cottbus. Sie sind deutsche Staatsbürger.

In den sorbischen Gebieten ist es üblich, dass die Kinder schon am Abend vor dem 25. Januar einen Teller aufs Fensterbrett oder vor die Tür stellen. Am nächsten Morgen finden sie darin Süßigkeiten in Form von Vögeln und Nestern. Häufig sind das die sog. „Sroki“ (Teigvögel mit Zuckerguss) oder die „Schmäzł“ (Baiservögel oder -häubchen). Die Kinder glauben, dass diese Leckereien von Vögeln gebracht wurden, weil sie sich somit für die Fütterung im Winter bedanken wollen. So bekommen die Kinder eine Art „Hochzeitskuchen“ und werden somit zu Teilnehmern der Vogelhochzeit.

Kindergärten und Schulen feiern die Vogelhochzeit, indem die Kinder als Vögel verkleidet einen Tag mit dem Thema „Vögel“ erleben: Das Lied „Vogelhochzeit“ wird gesungen, szenisch gespielt, manchmal gibt es sogar einen Festumzug. Interessant dabei ist, dass in deutschen Kindereinrichtungen das Brautpaar, wie im Lied, Amsel und Drossel darstellen, aber in den sorbische – Elster und Rabe. Diese tragen dann, als Brautpaar, nicht eine Kleidung aus Federn, sondern die sorbische Hochzeitstracht.

1. Verbinde.

der Brauch	fast genauso wie etwas
das Ziel	das flache Brett vor und/oder hinter dem Fenster
ähnlich	Bonbons, Kekse, Kuchen...
der Staatsbürger	der Kuchen, der vor einer Hochzeit verteilt oder bei der Hochzeit serviert wird
das Fensterbrett	eine besondere, traditionelle Kleidung
die Süßigkeiten	die Gegend, die Region
das Nest	eine feierliche Prozession
der Hochzeitskuchen	jemand, der in einem bestimmten Land wohnt und all die Rechte hat, wie alle anderen in diesem Land
der Umzug	eine Art Haus, das sich ein Vogel selber baut
die Tracht	etwas, was traditionell, feierlich aus einem bestimmten Anlass gemacht wird
das Gebiet	hier: der Grund, warum etwas gemacht wird

2. Was für ein Wort wird gesucht (Synonyme, Zusammensetzungen)? Bei Substantiven den Artikel nicht vergessen!

- eine Einrichtung für Kinder
- die Fütterung der Vögel
- die Leckereien
- die Frau und der Mann, die gerade heiraten
- die Hochzeit der Vögel
- eine Grupa von Menschen aus demselben Volk
- oft
- die Bürger eines Staates

3. Markiere auf der Karte, wo in Deutschland die Sorben leben.

Ergänze den Text.

Die Sorben leben in _____. Ihre Sprache ist ähnlich wie _____ oder _____. Eins ihrer traditionellen Feste ist die _____, die am _____ gefeiert wird. Es ist ein Fest für Kinder, bei dem sich die _____ für die Fütterung im Winter bedanken. Dabei singen die Kinder das Lied "_____" und verspeisen (essen) die traditionellen _____ oder _____.

4. Beantworte die Fragen.

Wann wird Vogelhochzeit in den Schulen gefeiert?

Wie heißt denn die Volksgrupa, die dieses Fest pflegt?

Wer feiert denn die Hochzeit in dem Lied, das zu dem fest gehört? Welche Vögel sind es, die die Brautleute darstellen? (Vorsicht! Es gibt zwei Varianten!)

Nenne 10 Vogelarten, die in dem Lied vorkommen.

Zu was für einer Volksgrupa gehören die Sorben?

Was sind die sog. „Sroki“ und was die „Schmätzl“?

5. Löse das Rätsel. Finde die Namen von allen (23) in dem Lied vorkommenden Vögeln.

6.

N T C F L S K D F Z Q T D H O
Q Z A E I A P P I N G H R A J
R O S U U N O S N A G C O H P
E M N Z B H K E C W Q E S N V
A H V O E E W G K H G P S M M
R Z C D X R B H A C N S E J B
S P E R L I N G S S I E L C S
F I M T E S M P F N E G P T C
W D E B L L E K U E V T A F E
H R I U U R U H U D Z R N T E
E D S Z B P O M Z I S U U E G
L R E E S P A T Z E A P E S T
U P R H X T C L T S J X K U R
E P F A U Z O T K C U K C U K
B N D P Z I X Y K C X J Z Z P

Tekst piosenki / Liedtext:

Ein Vogel wollte Hochzeit machen
in dem grünen Walde.

Refren:

**Fidirallala, fidirallala,
fidirallalalala.**

Die Drossel war der Bräutigam,
die Amsel war die Braute.

Der Sperber, der Sperber,
der war der Hochzeitswerber.

Der Stare, der Stare,
der flocht der Braut die Haare.

Die Gänse und die Anten,
die war'n die Musikanten.

Der Spatz, der kocht das Hochzeitsmahl,
verzehrt die schönsten Bissen all.

Der Uhu, der Uhu,
der bringt der Braut die Hochzeitsschuh'.

Der Kuckuck schreit, der Kuckuck schreit,
er bringt der Braut das Hochzeitskleid.

Der Seidenschwanz, der Seidenschwanz,
der bracht' der Braut den Hochzeitskranz.

Der Sperling, der Sperling,
der bringt der Braut den Trauring.

Die Taube, die Taube,
die bringt der Braut die Haube.

Der Wiedehopf, der Wiedehopf,
der bringt der Braut nen Blumentopf.

Die Lerche, die Lerche,
die führt die Braut zur Kerche.

Brautmutter war die Eule,
nahm Abschied mit Geheule.
Der Auerhahn, der Auerhahn,
der war der stolze Herr Kaplan.

Die Meise, die Meise,
die singt das Kyrie eleise.

Die Puten, die Puten,
die machten breite Schnuten.

Der Pfau mit seinem bunten Schwanz
macht mit der Braut den ersten Tanz.

Die Schnepfe, die Schnepfe,
setzt auf den Tisch die Nöpfe.

Die Finken, die Finken,
die gaben der Braut zu trinken.

Der lange Specht, der lange Specht,
der macht der Braut das Bett zurecht.

Das Drosselein, das Drosselein,
das führt die Braut ins Kämmerlein.

Der Uhu, der Uhu
der macht die Fensterläden zu

Der Hahn, der krähet: „Gute Nacht“,
nun wird die Kammer zugemacht.

Die Vogelhochzeit ist nun aus,
die Vögel fliegen all' nach Haus.

Das Käuzchen bläst die Lichter aus
und alle ziehn vergnügt nach Haus.

Konspekt lekcji

Przedmiot: niemiecki jako język obcy / niemiecki jako język mniejszości / Historia i kultura mniejszości niemieckiej

Klasa: _____

Data: _____

Temat: Ptasie Wesele. Święto Łużyczan w Niemczech.

Cele:

- Uczniowie znają tradycję Ptasiego Wesela w Niemczech,
- Uczniowie są zmotywowani do aktywnego udziału w podobnym święcie na swoim terenie,
- Uczniowie powtarzają słownictwo związane z tematem.

Charakterystyka grupy docelowej:

W klasie jest _____ dziewcząt i _____ chłopców, wszyscy w wieku _____ lat. Uczą się niemieckiego od _____ lat, Ich poziom językowy to według ESOKJ w przybliżeniu _____. Tożsamość uczniów jest rozwijana przy wsparciu lokalnej grupy DFK.

.....

Unterrichtsentwurf

Fach: Deutsch als Fremdsprache/Deutsch als Minderheitensprache/Geschichte und Kultur der Deutschen Minderheit⁴

Klasse: _____

Datum: _____

Thema: Vogelhochzeit. Ein sorbisches Fest in Deutschland.

Ziele:

- SchülerInnen kennen die Tradition der Vogelhochzeit in Deutschland,
- SchülerInnen sind motiviert, sich am ähnlichen Fest in der eigenen Gegend aktiv zu engagieren,
- SchülerInnen wiederholen den themenrelevanten Wortschatz.

Charakteristik der Lerngruppe:

Es sind _____ Mädchen und _____ Jungs in der Klasse, alle im Alter von _____ Jahren. Deutsch lernen sie seit _____ Jahren, ihr Sprachniveau liegt etwa auf dem Niveau _____. Die Entwicklung der Identität der SchülerInnen erfolgt mit Unterstützung der lokalen DFK-Gruppe.

⁴ Unzutreffendes durchstreichen

Czas	Faza lekcji	Cele	Interakcja	Media	Komentarz dydaktyczny
2'	Faza organizacyjna	<ul style="list-style-type: none"> spr. listy obecności ewtl. sprawy bieżące 	U. wchodzi do klasy i siadają na miejscach. Następnie sprawdzenie listy obecności i ewentualnie omówienie spraw bieżących.	dziennik	
10'	Wstęp	<ul style="list-style-type: none"> U. poznają temat lekcji, U. rozbudowują swoją wiedzę ogólną o aspekty realizowane 	U. dowiadują się, że tematem lekcji jest „Ptasie Wesele”. U. snują przypuszczenia, na czym temat będzie polegał. N. tłumaczy U., że chodzi o zwyczaj serbołużycki, podczas którego przypomina się dzieciom o kwestii karmienia ptaków zimą oraz okazja do podziękowania tym dzieciom, które o tym nie zapomniły. Następnie N. tłumaczy, kim są Serbołużyczanie. U. oglądają krótki film.	tablica interaktywna	Film znaleźć można, wpisując na YouTube „Historia i teraźniejszość Serbołużyczan” Dodatkowo (dla N.) warto obejrzeć także film: „Serbołużyczanie / Serbja/Serby”
23'	Recepcja/ Reprodukcyjna	<ul style="list-style-type: none"> U. śpiewają piosenkę „Vogelhochzeit” U. poznają słownictwo tematyczne U. poszerzają swoją wiedzę o aspekty dot. życia ptaków 	U. słuchają piosenki „Vogelhochzeit” i próbują ją śpiewać. (ok. 3') Po pierwszym wysłuchaniu piosenki U. podkreślają w tekście nazwy ptaków i szukają informacji na ich temat. (ok. 5') W parach U. przedstawiają klasie poszczególne zwrotki piosenki. Pozostali zgadują, o którą zwrotkę chodzi (ok. 10') U. podpisują obrazki na podst. tekstu piosenki. (ca. 5')	<ul style="list-style-type: none"> Tablica interaktywna lub odtwarzacz CD/MP3, Tekst piosenki „Vogelhochzeit” Ewtl. słownik lub atlas ptaków Karta pracy 	Piosenka „Vogelhochzeit” to utwór ludowy, w Internecie można więc znaleźć liczne jego wykonania. U. mogą korzystać ze słownika lub atlasu ptaków Przed wszystkim dla uczniów nieśmiałych łatwiej stanąć przed klasą we dwoje niż samemu/samej.
10'	Produkcja	<ul style="list-style-type: none"> U. korzystają praktycznie ze zdobytej wiedzy 	U. wybierają spośród obrazków po jednym ptaku. Następnie słuchają piosenki jeszcze raz i wstają, kiedy usłyszą nazwę „swojego” ptaka.	Obrazki ptaków	Ponieważ piosenka będzie dalej ćwiczona w DFK, takie zadanie jest krokiem w kierunku „teatralnego” jej odśpiewania.

Zeit	Unterrichtsphase	Ziele	Interaktion	Medien	Didaktischer Kommentar
2´	Organisationsphase	<ul style="list-style-type: none"> Anwesenheit Prüfen evtl. Formalien klären 	SchülerInnen kommen in die Klasse, finden ihre Plätze. Die Anwesenheitsliste wird gelesen, evtl. Formalien werden geklärt.	Klassenbuch	
10´	Einstiegsphase	<ul style="list-style-type: none"> Sch. das Thema der Stunde kennen, Sch. bekommen die ersten Assoziationen mit dem Thema „Sorben und ihre Kultur“ SchülerInnen erweitern ihr Allgemeinwissen um landeskundliche Aspekte 	SchülerInnen erfahren von der Lehrerin / dem Lehrer, dass das Thema der heutigen Stunde „Die Vogelhochzeit“ heißt. Sch. äußern ihre Vermutungen, was das nun sein könnte. Die L./der L. erklärt den Sch., dass dies ein sorbischer Brauch ist, indem die Kinder an die Vogelfütterung im Winter erinnert werden und, bei dem sich die Vögel für diese bedanken. Anschließend erklärt die L./der L., wer denn die Sorben sind. Dazu sehen die Sch. einen kurzen Film.	Interaktive Tafel	Den Film findet man auf YouTube, indem man „Historia i terażniejszość Serbołużyczan“ eingibt. Zusätzlich ist es für die Lehrer empfehlenswert, bei Gelegenheit auch einen weiteren kurzen Filmbeitrag zu sehen: „Serbołużyczanie / Serbja/Serby“
23´	Erarbeitungsphase	<ul style="list-style-type: none"> Sch. singen das Lied „Vogelhochzeit“ SchülerInnen lernen themenrelevante Vokabeln SchülerInnen erweitern ihr Allgemeinwissen um vogelkundliche Aspekte 	SchülerInnen hören das Lied „Vogelhochzeit“ und versuchen, mitzusingen. (ca. 3´) Nach dem 1. Hören unterstreichen die Sch. alle Vogelnamen und finden in Partnerarbeit heraus, um welche Vögel es sich handelt. (ca. 5´) Die Sch. spielen in Paaren pantomimisch die Strophen der Klasse vor. Andere finden heraus, welche Strophen gemeint sind (ca. 10´) Sch. schreiben zu den Bildern die richtigen Namen, anhand des Liedtextes. (ca. 5´)	<ul style="list-style-type: none"> Interaktive Tafel bzw. ein Tonbandgerät, Liedtext „Vogelhochzeit“ Evtl. ein Wörterbuch bzw. Vogelatlas AB 	<p>Es handelt sich hier um ein Volkslied, daher kann man problemlos mehrere Aufnahmen davon im Internet finden.</p> <p>Die Sch. können dabei ein Wörterbuch oder ein Vogelatlas nutzen.</p> <p>Vor allem für schüchterne Sch. ist es einfacher, sich zu zweit vor die Klasse zu stellen, als einzeln aufzutreten.</p>
10´	Produktionsphase	<ul style="list-style-type: none"> SchülerInnen können ihr Wissen anwenden 	Sch. suchen sich Bilder von Vögeln aus. Es wird besprochen, welches Bild welchen Vogel darstellt. Das Lied wird nochmal gehört. Diejenigen Sch. stehen auf, die den	Bilder von Vögeln	Da das Lied in Form eines Theaterstücks beim DFK vorgespielt wird, ist der Schritt über die Vogelbilder ein Übergang zum „richtigen“ Theater.

Dzień projektowy: Ptasia Wesele

Uczestnicy: Uczniowie i Uczennice klas 1-3

Organizatorzy: nauczyciele i wychowawcy klas

Miejsce: Szkoła _____

U. dzieleni są na grupy międzyklasowe. Każda z nich przechodzi 6 stacji, ale też każda zaczyna od innej. Zajęcia na każdej ze stacji trwają po 30 minut. Po pierwszych dwóch stacjach następuje 15-minutowa przerwa śniadaniowa, a po kolejnych dwóch – przerwa obiadowa, tym razem 30-minutowa. U. spędzają przerwy w swoich klasach lub (szczególnie tę drugą, po posiłku) na podwórku szkolnym. Ważne, żeby na każdej stacji każda grupa otrzymywała pod koniec informację, gdzie dalej ma się udać (jaka jest kolejna stacja, w którym pomieszczeniu). Ponadto opiekunowie stacji powinni pilnie trzymać się wyznaczonego czasu pracy.

	1. Stacja: nazwanie ptaków (Przyroda) Opiekun/Opiekunka: _____	2. Stacja: ćwiczenie piosenki „Vogelhochzeit” (Muzyka + J. niem.) Opiekun/Opiekunka: _____	3. Stacja: ćwiczenie piosenki „Vogelhochzeit” (Muzyka + J. niem.) Opiekun/Opiekunka: _____	4. Stacja: Zadania tekstowe dot. ptaków (Materiały) Opiekun/Opiekunka: _____	5. Stacja: pieczenie bezów w kształcie ptaków Opiekun/Opiekunka: _____	6. Stacja: Gry i zabawy wo-kół tematu ptaków (WF) Opiekun/Opiekunka: _____
8:00 - 8:15	Spotkanie wszystkich U., podział na grupy, każdy opiekun stacji zabiera ze sobą swoją pierwszą grupę.					
8:15. – 8:45	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4	Grupa 5	Grupa 6
8:45. – 9:15	Grupa 6	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4	Grupa 5
9:15. – 9:30	PRZERWA ŚNIADANIOWA					
9:30. – 10:00	Grupa 5	Grupa 6	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4
10:00. - 10:30	Grupa 4	Grupa 5	Grupa 6	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3
10:30. - 11:00	Grupa 3	Grupa 4	Grupa 5	Grupa 6	Grupa 1	Grupa 2
11:30. – 12:00	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4	Grupa 5	Grupa 6	Grupa 1
	Na koniec dnia projektowego wszyscy śpiwają piosenkę „Vogelhochzeit” i rozdzielane są bezy.					

Projekttag: Vogelhochzeit

Teilnehmende: SchülerInnen der Klassenstufen 1-3

Veranstalter: Klassen- und FachlehrerInnen

Ort: Schule _____

SchülerInnen werden in klassenübergreifende Gruppen geteilt. Jede Gruppe durchläuft alle 6 Stationen, doch jede beginnt an einer anderen von ihnen. Jede Station dauert 30 Minuten. Nach 2 Stationen gibt es eine 15-minütige Frühstückspause und nach weiteren 2 Stationen – eine nächste Pause, diesmal 30 Minuten lang. Die Pausen verbringen die SchülerInnen in ihren Klassen oder (vor allem die zweite Pause) auf dem Schulhof. Wichtig ist es, dass jeder Gruppe an jeder Station gesagt wird, wo es für sie (nach der Pause) weitergeht und, dass sich Betreuer aller Stationen an die vorgegebenen Zeiten halten!

	1. Station: Vögel bestimmen (Sachunterricht) BetreuerIn: _____	2. Station: das Lied „Vogel-hochzeit“ üben (Musik + Deutsch) BetreuerIn: _____	3. Station: Vogel-futter herstellen (Werken) BetreuerIn: _____	4. Station: Sachaufgaben mit Vögeln (Mathematik) BetreuerIn: _____	5. Station: Vogel-Baiser backen BetreuerIn: _____	6. Station: Bewegungsspiele rund um die Vögel (Sport) BetreuerIn: _____
8:00 - 8:15	Treff aller SchülerInnen, Verteilen in Gruppen. Betreuer jeder Station nimmt dann die Gruppe mit, die bei ihm anfängt.					
8:15. - 8:45	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 6
8:45. - 9:15	Gruppe 6	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5
9:15. - 9:30	FR Ü H S T Ü C K S P A U S E					
9:30. - 10:00	Gruppe 5	Gruppe 6	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4
10:00.- 10:30	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 6	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3
10:30.- 11:00	Gruppe 3`	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 6	Gruppe 1	Gruppe 2
11:30.- 12:00	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 6	Gruppe 1
	Zum Tagesabschluss wird das „Vogelhochzeit“-Lied gesungen und die Baiser werden verteilt.					

Obrazki ptaków / Bilder von Vögeln

der Spatz,
der Sperling

die Drossel

der Seidenschwanz

der Sperber

der Eule

der Star

der Eule

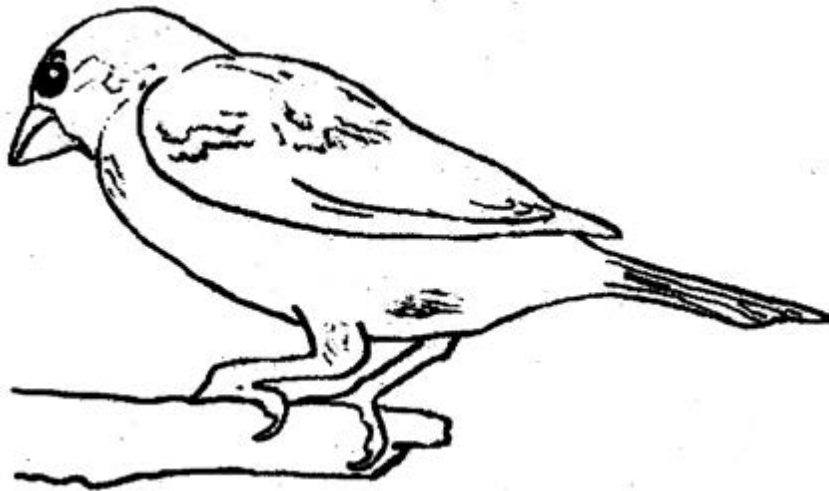
der Hahn

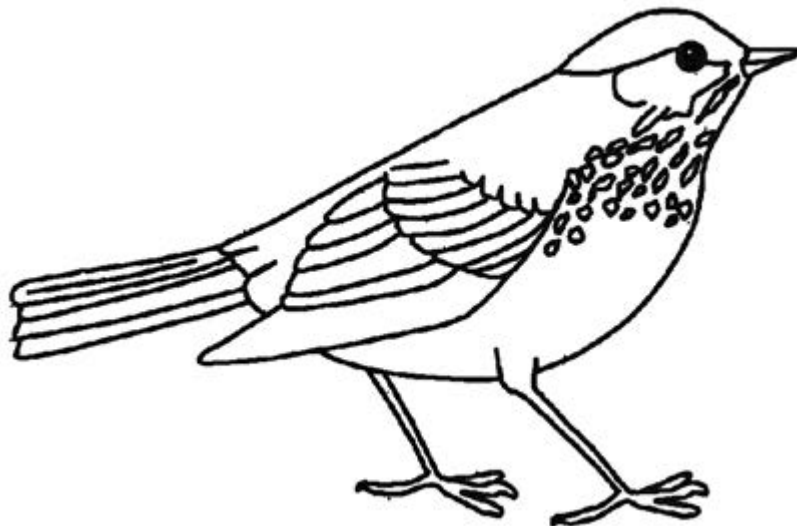
die Gans

die Pute

der Spatz,
der Sperling

die Drossel

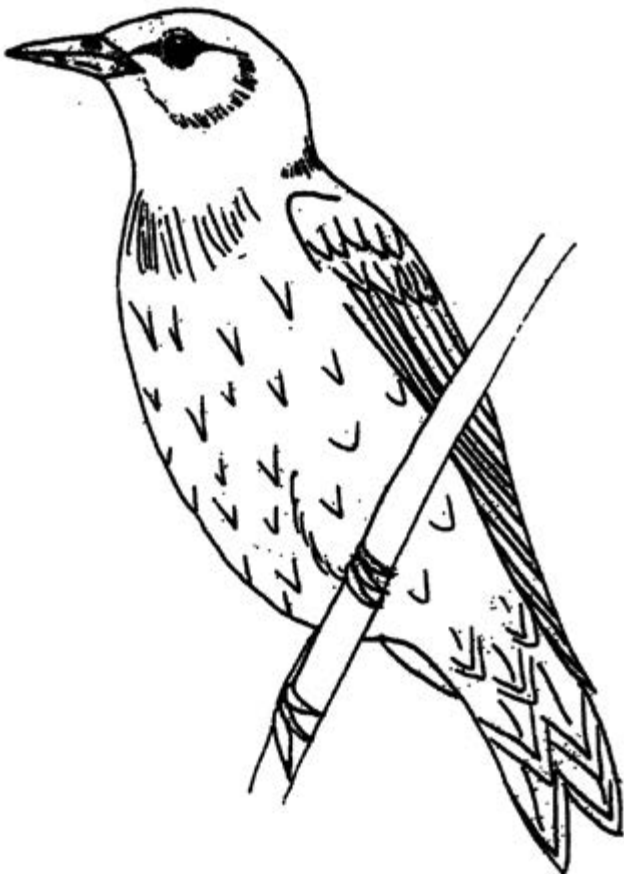
der Seidenschwanz

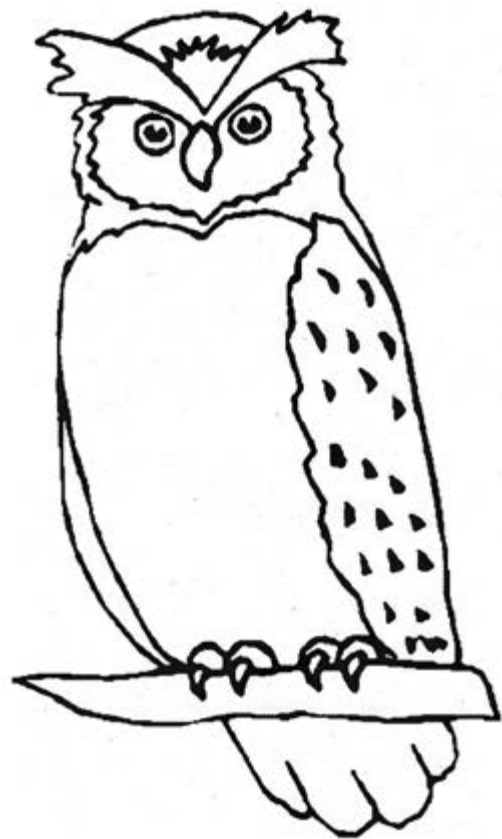
der Sperber

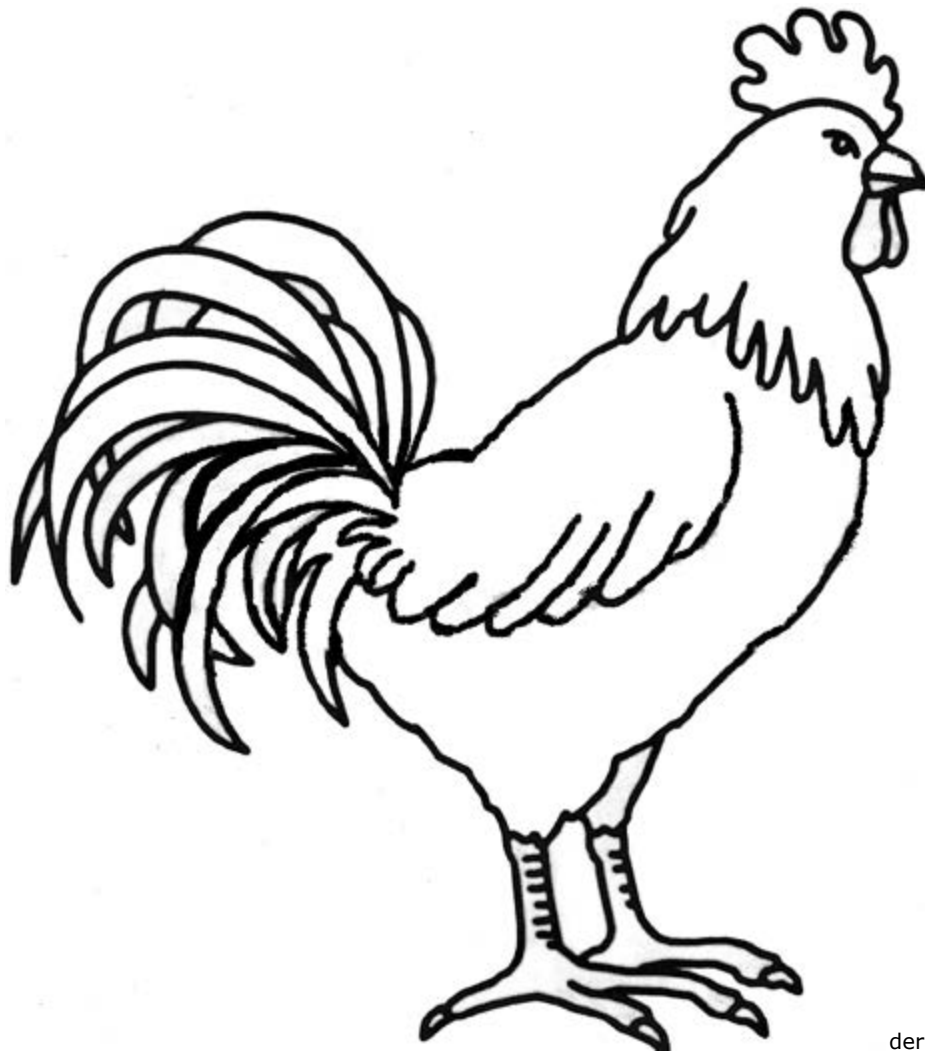
der Krauz

der Star

die Eule

der Hahn

die Gans

die Pute

2. ZATAŃCZ W MAJ / MAJÓWKA / ŚWIĘTO MAJOWE TANZ IN DEN MAI / MAIFEST / MAIBAUM

Przygotowanie

Aż się prosi, żeby zorganizować międzyklasowy i międzyprzedmiotowy dzień projektowy :) Tematem mogłaby być wiosna. W maju jest ona już w pełnym rozkwicie i to właśnie można wykorzystać do obchodzenia „Maifestu”.

To, jak poszczególni nauczyciele podejną do tematu, zależy wyłącznie od ich wyobraźni (ewentualnie też od istniejących źródeł literackich lub internetowych). Oto kilka pomysłów na taki dzień projektowy:

Niemiecki: Historia regionalna na temat „Maibaum” (słupa majowego), gdzie i jak święto jest obchodzone.

Zajęcia przyrodnicze: co dzieje się w przyrodzie w maju?

Muzyka: piosenki wiosenne („Alle Vögel sind schon da”, „Komm, lieber Mai und mache...” i inne)

Religia: maj jako szczególny miesiąc w Kościele katolickim.

Matematyka: arytmetyka wiosną (ile jaj składają ptaki i ile ptaków wykluwa się średnio na jednym drzewie, na którym mają gniazda określone ptaki; arytmetyka z wysiewem kwiatów lub innych roślin na określonym obszarze ...).

Język obcy (np. angielski): nazwy kwiatów, nazwy roślin, które sieje się w maju, albo: które kwitną czy rodzą pierwsze owoce w maju.

Sport: praca w ogródku szkolnym, gry rekreacyjne na świeżym powietrzu.

Prace: tworzenie obrazów / rzeźb odpornych na warunki atmosferyczne, które można będzie przymocować do słupa majowego.

Dodatkowy arkusz: Dzień projektowy w szkole - przebieg

Jeśli takie przygotowanie w szkole nie jest możliwe, można rozważyć przygotowanie dzieci DFK do występu poza szkołą z nauczycielem języka niemieckiego lub muzyki. Byłoby dobrze, gdyby do występu można było zaprosić także regionalną grupę taneczną, która swoim tańcem odświeżnie owijałaby kolorowe wstążki wokół „słupa majowego”.

Propozycja obchodów wiejskich

Warto zacząć od nabożeństwa majowego. Ksiądz wówczas z pewnością chętnie dodatkowo zareklamuje festyn. Z kościoła może wyruszyć uroczysty pochód do miejsca obchodów. Podczas pochodu można śpiewać nie tylko pieśni kościelne, ale także wszystkie wiosenne piosenki, jakie tylko organizatorom i uczestnikom przyjdą na myśl. Akompaniament instrumentalny byłby dodatkowym atutem. Majówka to okazja do zaprezentowania się lokalnych

rzemieślników. Zarówno na trasie pochodu, jak i na terenie, gdzie stanie „słup majowy”. Niektóre ważne dla regionu grupy zawodowe mogą również skorzystać z okazji zaistnienia przed szerszą publicznością (górnicy, kowale ...). Oprócz kolorowych wstążek na maszcie majowym można również znaleźć graficzne wizerunki różnych grup zawodowych. Na miejscu może już stać umocowany pień drzewa, z zawiązanymi wysoko długimi, kolorowymi wstążkami. Obrazy lub rzeźby z różnych grup zawodowych można również przymocować do drzewa, podobnie jak wieniec, niezbyt daleko od wierzchołka. Następnie tancerze mają okazję artystycznie owijać wstążki wokół słupa majowego swoimi ruchami tanecznymi, tak że na końcu powstaje pięknie spleciony wzór. W krajach niemieckojęzycznych często zdarza się, że kolory wstążek mają również znaczenie dla danego regionu. Taką opcję także możemy rozważyć planując imprezę. W Internecie można znaleźć kilka nagrań tańca wokół słupa majowego. Kiedy już nauczymy się, jak powstaje wzór, nie jest trudno naśladować ruchy taneczne. Majówka to bardzo dobra okazja do zaprezentowania się wszystkich lokalnych zespołów muzycznych. Taniec, śpiew, gra na instrumentach. Przedstawienia mogą też przygotować uczniowie z najbliższych szkół i przedszkoli. Nie ma konkretnej sceny, którą można by odtworzyć (jak u św. Marcina), żadnej piosenki, która byłaby jej integralną częścią (jak na „Ptasim Weselu”). To, co powtarza się w wielu regionach Niemiec podczas majowego festiwalu, to wznoszenie słupa majowego. „Maifest” daje możliwość zaprezentowania tego, co dzieje się w okolicy, czym się zajmuje miejscowa ludność oraz podziękowania wszystkim osobom, które dają swojemu regionowi dobre referencje w świecie.

Vorbereitung

Ein Fächer-/Klassenübergreifender Projekttag zum Thema „Frühling“ in der Schule wäre angesagt! Zwar ist im Mai schon der Frühling in vollen Zügen, doch gerade das kann genutzt werden, um den Mai zu feiern.

Wie die einzelnen Lehrer mit diesem Thema umgehen, ist ausschließlich ihrer Phantasie (sowie den vorhandenen literarischen bzw. Internet-Quellen) überlassen. Einige Ideen für solchen Projekttag:

Deutsch: Landeskundliches zum Thema Maifest, wo und wie es gefeiert wird.

Sachunterricht: Was macht die Natur im Mai?

Musik: Frühjahrslieder („Alle Vögel sind schon da“, „Komm lieber Mai und mache...“ u.a.)

Religion: Mai als ein besonderer Monat in der katholischen Kirche.

Mathematik: Rechnen im Frühling (wie viele Eier legen die Vögel und wie viele Vögel schlüpfen dann auf einem Baum, auf dem bestimmte Vögel ihre Nester haben; Sachrechnen mit Säen von Blumen oder anderen Pflanzen auf einem bestimmten Areal...).

Fremdsprache (z.B. Englisch): Blumennamen, Namen der Pflanzen, die im Mai gesät werden, blühen oder vllt. schon die ersten Früchte tragen.

Sport: Gartenarbeit im Schulgarten, Bewegungsspiele im Freien.

Werken: Herstellen von wetterfesten Bildern/Skulpturen, die an den Maibaum angebracht werden können.

(Zusatzblatt: Projekttag in der Schule – Ablauf)

Wenn eine solche Vorbereitung in der Schule nicht möglich sein sollte, könnte man andenken, die DFK-Kinder mit dem Deutsch- oder Musiklehrer außerhalb der Schule zu einem Auftritt vorzubereiten. Vorteilhaft wäre es, wenn man zum Auftritt auch eine regionale Tanzgruppe einladen könnte, die mit ihrem Tanz feierlich bunte Bänder um den Maibaum wickeln würde.

Ablaufvorschlag als Dorffest

Es bietet sich an, mit der Maiandacht anzufangen. Der Pfarrer macht dann auch bestimmt gerne Werbung für das Fest. Von der Kirche kann ein feierlicher Umzug zum Festplatz starten. Unterwegs können nicht nur Kirchenlieder gesungen werden, sondern auch alle Frühlingslieder, die den VeranstalterInnen oder den TeilnehmerInnen einfallen. Instrumentalische Begleitung wäre von Vorteil.

Maifest ist für die lokalen Handwerker ein Anlass, sich zu präsentieren. Sowohl beim Umzug, als auch auf dem Festplatz. Auch bestimmte, für die Region wichtige Berufsgruppen können den Anlass nutzen, sich sichtbar zu machen (Bergleute, Schmiede...). Auf dem Maibaum findet man nämlich, außer bunten Bändern, auch graphische Darstellungen verschiedener Berufsgruppen.

Auf dem Festplatz kann ein Baumstamm bereits stehen, mit weit oben festgemachten langen, bunten Bändern. Bilder bzw. Skulpturen von verschiedenen Berufsgruppen können ebenfalls bereits an den Baum angebracht werden, genau wie ein Kranz, nicht allzu weit von der Spitze entfernt. Die Tänzer haben dann die Möglichkeit, durch ihre Tanzbewegungen die Bänder kunstvoll um den Maibaum zu wickeln, so dass am Ende ein beinahe geflochtenes Muster entsteht. In den deutschsprachigen Ländern ist es üblich, dass auch die Farben der Bänder eine Bedeutung für die jeweilige Region haben. Man könnte also auch überlegen, welche Farben man für die Feierlichkeiten vor Ort wählt. Mehrere Aufnahmen von dem Tanz um den Maibaum sind im Internet zu finden. Nachdem man einmal verstanden hat, wie das Muster zustande kommt, ist es nicht schwer, die Tanzbewegungen nachzumachen.

Maifest ist ein sehr guter Anlass, für alle lokalen Musikgruppen, sich zu präsentieren. Tanzen, singen, Instrumente spielen. Auch Schüler der nächsten Schulen sowie Kindergartenkinder können tolle Auftritte vorbereiten.

Es gibt keine bestimmte Szene, die nachgespielt werden könnte (wie beim St. Martin), kein Lied, das unbedingt dazugehört (wie bei der Vogelhochzeit). Das, was sich in vielen Regionen Deutschlands beim Maifest wiederholt, ist das Aufstellen des Maibaumes.

Das Maifest gibt eine Gelegenheit, zu präsentieren, was in der Gegend gemacht wird, was die Menschen vor Ort beschäftigt und, all den Leuten zu danken, die der eigenen Region ein gutes Zeugnis in der Welt ausstellen.

Konspekt lekcji

Przedmiot: niemiecki jako język obcy / niemiecki jako język mniejszości / Historia i kultura mniejszości niemieckiej

Klasa: _____

Data: _____

Temat: Maibaum. Majówka w krajach niemieckojęzycznych.

Cele:

- Uczniowie znają tradycję słupa majowego w krajach niemieckojęzycznych,
- Uczniowie są zmotywowani do aktywnego udziału w podobnym święcie, odbywającym się w ich okolicy,
- Uczniowie powtarzają słownictwo tematyczne.

Charakterystyka grupy: W klasie jest _____ dziewcząt i _____ chłopców, wszyscy w wieku _____ lat. Uczą się niemieckiego od _____ lat, ich poziom językowy wg ESOKJ wynosi około _____.

Tożsamość uczniów jest rozwijana przy wsparciu lokalnej grupy DFK.

Unterrichtsentwurf

Fach: Deutsch als Fremdsprache/Deutsch als Minderheitensprache/Geschichte und Kultur der Deutschen Minderheit⁴

Klasse: _____

Datum: _____

Thema: Maibaum. Maifest in den deutschsprachigen Ländern.

Ziele:

- SchülerInnen kennen die Tradition des Maibaumes in den deutschsprachigen Ländern,
- SchülerInnen sind motiviert, sich am ähnlichen Fest in der eigenen Gegend aktiv zu engagieren,
- SchülerInnen wiederholen den themenrelevanten Wortschatz.

Charakteristik der Lerngruppe: Es sind _____ Mädchen und _____ Jungs in der Klasse, alle im Alter von _____ Jahren. Deutsch lernen sie seit _____ Jahren, ihr Sprachniveau liegt etwa auf dem Niveau _____. Die Entwicklung der Identität der SchülerInnen erfolgt mit Unterstützung der lokalen DFK-Gruppe.

4 Unzutreffendes durchstreichen

Czas	Faza lekcji	Cele	Interakcja	Media	Komentarz dydaktyczny			
2'	Faza organizacyjna	<ul style="list-style-type: none"> spr. listy obecności ewtl. sprawy bieżące 	U. wchodzi do klasy i siadają na miejscach. Następnie sprawdzenie listy obecności i ewentualnie omówienie spraw bieżących.	dziennik				
5'	Prezentacja	<ul style="list-style-type: none"> U. poznają temat lekcji, U. tworzą pierwsze skojarzenia z tematem „Maibaum” 	U. oglądają krótki film nt. stawiania słupa majowego w krajach niemieckiego obszaru kulturowego. Następnie N. stawia kilka pytań dot. filmu.	tablica interaktywna	W Internecie znaleźć można wiele filmów, relacjonujących stawianie słupa majowego. N. może spośród nich wybrać taki, który najbardziej spodoba się U.			
25'	Praca z tekstem	<ul style="list-style-type: none"> U. rozumieją tekst o „stupie majowym” globalnie i selektywnie, U. poznają słownictwo tematyczne U. poszerzają swoją wiedzę o aspekty realioznawcze 	<ul style="list-style-type: none"> U. czytają tekst o „stupie majowym” i rozwiązują do niego zadania: <ul style="list-style-type: none"> Zadanie 1: słownictwo, Zadanie 2: selektywne rozumienie tekstu (r/f) Zadanie 3: globalne rozumienie tekstu (odpowiadanie na pytania do tekstu) Zadanie 4: selektywne rozumienie tekstu/zastosowanie dotychczasowej wiedzy 	<ul style="list-style-type: none"> U. planują obchody Majówki w swojej miejscowości: <ul style="list-style-type: none"> przebieg, - „stupa majowy” (szkic), przygotowanie występu (wiersze/piosenki) - ćwiczenie tańca 	<ul style="list-style-type: none"> U. planują obchody Majówki w swojej miejscowości: <ul style="list-style-type: none"> przebieg, - „stupa majowy” (szkic), przygotowanie występu (wiersze/piosenki) ćwiczenie tańca 	<ul style="list-style-type: none"> U. planują obchody Majówki w swojej miejscowości: <ul style="list-style-type: none"> przebieg, - „stupa majowy” (szkic), przygotowanie występu (wiersze/piosenki) ćwiczenie tańca 	<ul style="list-style-type: none"> biblioteka szkolna, ewentualnie komórki z dostępem do Internetu? 	<p>Do nauczyciela należy decyzja, w jakiej formie zadania zostaną wykonane. Do poszczególnych zadań:</p> <p>1.: W zależności od poziomu klasy U. wyjaśnią lub tłumaczą słownictwo.</p> <p>2.: Dodatkowo U. poprawiają nieprawidłowe wypowiedzi.</p> <p>3.: Należy zdecydować indywidualnie, czy U. mają odpowiadać pełnymi zdaniami.</p> <p>4. Możliwość aktywowania słabszych U.</p>
13'	Produkcja	<ul style="list-style-type: none"> U. zastawowują zdobytą wiedzę, U. planują obchody Majówki w swojej miejscowości 	U. planują obchody Majówki w swojej miejscowości:	<ul style="list-style-type: none"> biblioteka szkolna, ewentualnie komórki z dostępem do Internetu? 	<p>Proponowane formy pracy to praca w parach lub w grupach. Zadanie może zostać kontynuowane w domu lub podczas następnej lekcji.</p>			

Zeit	Unterrichtsphase	Ziele	Interaktion	Medien	Didaktischer Kommentar
2'	Organisationsphase	<ul style="list-style-type: none"> Anwesenheit Prüfen evtl. Formalien klären 	<p>SchülerInnen kommen in die Klasse, finden ihre Plätze. Die Anwesenheitsliste wird gelesen, evtl. Formalien werden geklärt.</p>	Klassenbuch	
5'	Einstiegsphase	<ul style="list-style-type: none"> Sch. das Thema der Stunde kennen, Sch. bekommen die ersten Assoziationen mit dem Thema „Maibaum. Maifest in den deutschsprachigen Ländern“ 	<p>SchülerInnen sehen einen kurzen Film über das Aufstellen eines Maibaumes in den deutschsprachigen Ländern. Im Anschluss stellt die Lehrerin/der Lehrer einige Fragen zum Film.</p>	Interaktive Tafel	<p>m Internet sind viele Aufnahmen vom Aufstellen eines Maibaums zu finden. Die Lehrerin/der Lehrer kann denjenigen ihrer/seiner Klasse präsentieren, den sie/er für die jeweilige Klasse passend findet.</p>
25'	Erarbeitungsphase	<ul style="list-style-type: none"> Sch. verstehen den Text über den Maibaum global und selektiv, SchülerInnen lernen themenrelevante Vokabeln, SchülerInnen erweitern ihr Allgemeinwissen um landeskundliche Aspekte 	<p>SchülerInnen lesen den kurzen Text über den Maibaum und lösen Aufgaben zum Text:</p> <ul style="list-style-type: none"> Aufgabe 1: Vokabeln, Aufgabe 2: selektives Textverstehen (r/f) Aufgabe 3: globales Leseverstehen (Fragen zum Text beantworten) Aufgabe 4: selektives Textverstehen /Allgemeinwissen 	<ul style="list-style-type: none"> AB: Text samt Aufgaben 	<p>Es ist der Lehrerin/dem Lehrer überlassen, in welcher Sozialform die Aufgaben bearbeitet werden.</p> <p>Zu den einzelnen Aufgaben:</p> <ol style="list-style-type: none"> Je nach dem Klassen-niveau können die Sch. die Vokabeln erklären oder übersetzen. Bei „f“ die richtige Lösung nennen. Bitte individuell entscheiden, ob die Sch. mit ganzen Sätzen antworten müssen. Hier können die leistungs-schwächeren Sch. aktiv werden
13'	Produktionsphase	<ul style="list-style-type: none"> SchülerInnen können ihr Wissen anwenden, SchülerInnen planen ein Maifest in ihrem Dorf 	<p>Die SchülerInnen planen ein Maifest in ihrem Dorf bzw. in der Gemeinde.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ablaufplan, Maibaum (Plan entwerfen; Bild), Auftritt vorbereiten (Gedichte/Lieder) Tanz einüben 	<ul style="list-style-type: none"> Schulbibliothek, evtl. internet-fähige Handys? 	<p>Es kann in Form von Gruppenarbeit geschehen, aber auch in Partnerarbeit. Diese Aufgabe kann als Hausaufgabe aufgegeben oder über eine ganze nächste Unterrichtsstunde fortgesetzt werden.</p>

Dzień projektowy: Maifest

Uczestnicy: Uczniowie i Uczennice Klas 1-3

Organizatorzy: nauczyciele i wychowawcy klas

Miejsce: Szkoła _____

U. dzieleni są na grupy międzyklasowe. Każda z nich przechodzi 6 stacji, ale też każda zaczyna od innej. Zajęcia na każdej ze stacji trwają po 30 minut. Po pierwszych dwóch stacjach następuje 15-minutowa przerwa śniadaniowa, a po kolejnych dwóch – przerwa obiadowa, tym razem 30-minutowa. U. spędzają przerwę w swoich klasach lub (szczególnie tę drugą, po posiłku) na podwórku szkolnym. Ważne, żeby na każdej stacji każda grupa otrzymywała pod koniec informację, gdzie dalej ma się udać (jaka jest kolejna stacja, w którym pomieszczeniu). Ponadto opiekunowie stacji powinni pilnie trzymać się wyznaczonego czasu pracy

	1. Stacja: Realioznawstwo Maibaum/Maifest (j. niemiecki) Opiekun: _____	2. Stacja: piosenki wiosenne (muzyka) Opiekun: _____	3. Stacja: Co się dzieje w przyrodzie w maju? (przyroda) Opiekun: _____	4. Stacja: Liczenie wiosenne. Zadania tekstowe (matematyka) Opiekun: _____	5. Stacja: Pisanie wierszy o wiosnie (j. polski) Opiekun: _____	6. Stacja: gry i zabawy – wokół wiosny (WF) Opiekun: _____
8:00 - 8:15	Spotkanie wszystkich U., podział na grupy, każdy opiekun stacji zabiera ze sobą swoją pierwszą grupę.					
8:15. – 8:45	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4	Grupa 5	Grupa 6
8:45. – 9:15	Grupa 6	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4	Grupa 5
9:15. – 9:30	przerwa śniadaniowa					
9:30. – 10:00	Grupa 5	Grupa 6	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4
10:00.- 10:30	Grupa 4	Grupa 5	Grupa 6	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3
10:30.- 11:00	Grupa 3	Grupa4	Grupa 5	Grupa 6	Grupa 1	Grupa 2
11:30.- 12:00	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4	Grupa 5	Grupa 6	Grupa 1
Na koniec dnia wszyscy wspólnie śpiewają piosenki, ćwiczone na stacji drugiej.						

Projekttag: Projekttag: Maifest

Teilnehmende: SchülerInnen der Klassenstufen 1-3

Veranstalter: Klassen- und FachlehrerInnen

Ort: Schule _____

SchülerInnen werden in klassenübergreifende Gruppen geteilt. Jede Gruppe durchläuft alle 6 Stationen, doch jede beginnt an einer anderen von ihnen. Jede Station dauert 30 Minuten. Nach 2 Stationen gibt es eine 15-minütige Frühstückspause und nach weiteren 2 Stationen – eine nächste Pause, diesmal 30 Minuten lang. Die Pausen verbringen die SchülerInnen in ihren Klassen oder 8vor allem die zweite Pause) auf dem Schulhof. Wichtig ist es, dass jeder Gruppe an jeder Station gesagt wird, wo es für sie (nach der Pause) weitergeht und, dass sich Betreuer aller Stationen an die vorgegebenen Zeiten halten!

	1. Station: Landeskunde Maibaum/Maifest (Deutsch) Betreuern: _____	2. Station: das Lied „Vogel-hoch-zeit“ üben (Musik + Deutsch) BetreuerIn: _____	3. Station: Was macht die Natur im Mai? (Sachunterricht) BetreuerIn: _____	4. Station: Frühlingsrechnen. Sachaufgaben (Mathematik) BetreuerIn: _____	5. Station: Frühlingsgedichte schreiben (Polnisch) Betreue _____	6. Station: Bewegungsspiele rund um den Früh- ling (Sport) BetreuerIn: _____
8:00 - 8:15	Treff aller SchülerInnen, Verteilen in Gruppen. Betreuer jeder Station nimmt dann die Gruppe mit, die bei ihm anfängt.					
8:15. - 8:45	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 6
8:45. - 9:15	Gruppe 6	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5
9:15. - 9:30	FR Ü H S T Ü C K S P A U S E					
9:30. - 10:00	Gruppe 5	Gruppe 6	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4
10:00.- 10:30	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe6	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3
10:30.- 11:00	Gruppe 3`	Gruppe4	Gruppe 5	Gruppe 6	Gruppe 1	Gruppe 2
11:30.- 12:00	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 6	Gruppe 1
	Zum Tagesabschluss wird das „Vogelhochzeit“-Lied gesungen und die Baiser werden verteilt.					

Um den Maibaum...

In vielen Regionen Deutschlands, aber auch in anderen Ländern (Österreich, Tschechien, Slowakei, Slowenien) ist die Tradition der Maibäume populär. Diese werden im späten Frühling (30. April bis Pfingsten) am Dorfplatz feierlich aufgestellt und bejubelt.

Wie genau das Aufstellen und Schmücken des Maibaumes aussieht, ist von Region zu Region anders. Manchmal gibt es dafür jedes Jahr einen neuen Stamm, manchmal wird derselbe Stamm über mehrere Jahre verwendet. Es gibt Gegenden, in denen der Stamm geschält und mit bei einem feierlichen Tanz bunten Bändern geschmückt wird, woanders bleibt der Stamm selbst im Naturzustand. Oben, nicht weit von der Spitze, wird ein Kranz angebracht sowie eine grüne Baumspitze. In mehreren Gegenden ist es üblich, dass an den Maibaum auch Symbole verschiedener Berufe angebracht werden.

Vor dem Aufstellen eines Maibaumes gibt es üblicherweise einen Umzug durchs Dorf. Eine Blaskapelle geht oft mit. Es gibt auch viele Zuschauer. Die Strecke endet am Dorfplatz oder dort, wo der Maibaum installiert wird. Manchmal stellen die Männer den Maibaum selbst auf, mit ihrer Muskelkraft, manchmal nimmt man dazu bestimmte Maschinen (z.B. Traktoren). Der Maibaum bleibt in einigen Gegenden bis Monatsende stehen, woanders aber sieht man ihn bis zum Herbst oder auch noch länger: ein Jahr bis mehrere Jahre.

Das Aufstellen eines Maibaumes ist ein Brauch für sich, es gibt aber mehrere „Begleitveranstaltungen“. Dazu zählt z.B. der Maitanz, gleich im Anschluss an das Aufstellen des Baumes (wenn die Feierlichkeiten am Vorabend des 1. Mai stattfinden), Liebesmaien (junge Männer des Dorfes stellen vor den Häusern unverheirateter Frauen kleine Maibäume auf) oder Stehlen und Auslösen des gestohlenen Maibaums.

Der Ursprung des Brauches wurde nicht eindeutig geklärt.

1. Erkläre die Wörter.

der Dorfplatz - _____
aufstellen - _____
jubeln - _____
schmücken - _____
der Stamm - _____
der Baumstamm - _____
verwenden - _____
schälen - _____
der Zustand - _____
anbringen - _____
der Umzug - _____

die Strecke - _____
die Muskelkraft - _____
üblich - _____
begleiten - _____
die Veranstaltung - _____
anschließen - _____
der Vorabend - _____
verheiratet - _____
stehlen - _____
auslösen - _____
der Ursprung - _____

2. Richtig (✓) oder falsch (✗)?

Maibaum ist eine deutsche Tradition, die man nirgendwo anders findet.	
Immer wird der Maibaum am Vorabend des 1. Mai aufgestellt.	
Der Maibaum sieht nicht überall gleich aus.	
Ein Umzug durchs Dorf, mit einer Blaskapelle und vielen Zuschauern, ist ein wichtiges Element der Feierlichkeiten.	
Der Maibaum wird bis heute nur mit Muskelkraft der Dorfmänner aufgestellt.	
In manchen Gegenden bleibt der Maibaum nur einen Monat stehen, woanders aber steht er über mehrere Jahre.	
Häufig (aber nicht immer und überall) sieht man an dem Maibaum Abbildungen verschiedener Berufsgruppen.	
Um den Maibaum rum gibt es mehrere zusätzliche Bräuche, je nach Region.	
Liebesmaien ist die traditionelle Tanzfeier am Maibaum.	
Man weiß nicht genau, wie der Ursprung des Festes ist.	

1. Beantworte die Fragen.

In welchen Ländern ist die Tradition des Maibaumes bekannt und anwesend?

Wo findet üblicherweise die Feier um den Maibaum statt?

Zähle drei Elemente auf, mit denen der Maibaum geschmückt wird.

-

-

-

Wie lange bleibt der Maibaum üblicherweise stehen?

Zähle drei Begleitveranstaltungen zu dem Maibaum auf.

-

-

-

3. Wähle die richtige Antwort aus.

Wann wird der Maibaum aufgestellt?	a) immer am 1. Mai
	b) zwischen dem 30. April und Pfingsten
Was ist eigentlich der Maibaum?	a) ein geschmückter Baumstamm
	b) ein Bäumchen, das im Mai blüht
Was gehört nicht zu dem Maibaum-Schmuck?	a) aus Stroh geflochtene Zöpfe
	b) bunte Bändchen
Wer stellt den Maibaum auf?	a) Kinder des Dorfes
	b) Männer des Dorfes, manchmal mit Hilfe von Traktoren.
Welche Veranstaltung hängt mit dem Maibaum zusammen?	a) Maitanz
	b) Laternenumzug

3. DOŻYNKI / ERNTEDANK

Dlaczego Dożynki?

- Święto obchodzone jest zarówno w Niemczech, jak i w Polsce,
- Temat może być poruszany na kilku przedmiotach szkolnych, także w formie projektów interdyscyplinarnych i międzyklasowych
- Charakter święta (jednocześnie kościelny, ale może być też obchodzony niezależnie od aspektu religijnego) stwarza możliwość przygotowania go w ramach zajęć szkolnych.

Przygotowanie:

Lekcje w szkole / miejsce spotkań DFK

Ponieważ temat jest uniwersalny, można znakomicie przeprowadzić przygotowanie święta w szkole, na regularnych lekcjach czy choćby w formie projektu interdyscyplinarnego i międzyklasowego.

Konspekt lekcji na temat Święta Dziękczynienia można znaleźć poniżej. Wskazane jest jednak, aby uczyć to w formie projektu międzyprzedmiotowego i / lub międzyklasowego. Sugestie dotyczące zaangażowania innych nauczycieli i przedmiotów:

- język polski: owoce i warzywa w literaturze; pisanie wierszy o owocach i warzywach;
- matematyka: zadania z wielkościami (zamiana gramów na kilogramy itp.), Mnożenie z owocami,
- przyroda / biologia: rodzaje owoców, rozróżnianie owoców i warzyw, rozpoznawanie drzew owocowych; także: rodzaje zbóż,
- sztuka: malowanie / wykonywanie owoców i warzyw,
- technika: robienie owoców i warzyw (zgodnie z dewizą: nie bawimy się jedzeniem, jest to dar Boży i należy go godnie spożyć; owoce i warzywa używane do rękodziela są zwykle po prostu wyrzucane): np. z modeliny; liczne instrukcje można znaleźć w Internecie,
- muzyka: niemieckie i polskie piosenki o owocach i warzywach („Kartoffellied”, także piosenki przeznaczone na uroczystość w DFK: „Vielen Dank für die Sonne”, „Da staunst Du”, „Dip-Dibidipp”)
- WF: gry i zabawy owocowe (ale bez marnowania prawdziwych owoców), np. sztafety, w których zamiast słupków w punkcie zwrotnym znajdują się dynie (slalom wokół dyń, sztafeta z kolbą kukurydzy, rzucanie orzechami do celu - np. do wiadra...)
- religia / etyka: owoce i warzywa jako dary Boże / dary natury

Dożynki obchodzone są w niedzielę, w kościołach i we wsiach. Wkład grupy DFK może być występem przygotowanym z dziećmi.

Przygotowanie w grupie DFK polega na ćwiczeniu piosenek i scenki, najlepiej we współpracy z nauczycielem języka niemieckiego.

Przebieg

Scenka ma charakter religijny, podobnie jak dwie proponowane piosenki. Ponieważ jednak obchody w poszczególnych miejscowościach również rozpoczynają się Mszą Świętą, temat zostaje poszerzony o inne aspekty.

Uwaga: dwie osoby wymieniają postaci, którym należy podziękować. Mogą one stać w tle i wykonywać swoją pracę bez słowa (rolnik, sprzedawca owoców ...)

Na początku dzieci śpiewają: „Da staunst Du“

Scenka

Dziecko1: Miło tutaj! Tyle stoisk, piękne korony żniwne, pyszne ciasta na straganach... Tak, są naprawdę powody, by dziękować!

Dziecko2: Co masz na myśli?

Dziecko 1: Cóż, powinniśmy podziękować wszystkim rolnikom, którzy dostarczyli owoce i warzywa ze swoich ogrodów, kobietom, które zrobiły korony zbiorów ... I oczywiście tym, którzy upiekli te przysmaki!

Dziecko2: Tak, zdecydowanie! Ale to nie wszystko!

Dziecko1: Hmm... Niech pomyślę... Tak! Wiem! Powinniśmy również podziękować rolnikom, którzy przekazali kłosa na korony żniwne!

Kind2: Zdecydowanie tak! Ale to nie wszystko!

Dziecko1: Wiem, wiem! ...tak! Młynarze! Zrobili mąkę na pyszne ciasta!

Dziecko2: Zgadza się, masz rację! Ale...

Dziecko1: Coś jeszcze? Hmm... Tak, nie powinniśmy być niegrzeczni i podziękować wszystkim ... Ale o kim nie pomyślałem ...? Czy dasz mi wskazówkę?

Rodzaj2: Tak, pewnie: zastanów się, co musi się stać, aby pyszne owoce i warzywa wylądowały na Twoim stole?

Rodzaj1: Cóż, od samego początku: rolnik lub ogrodnik musi wykonywać swoją pracę przez cały rok, podlewać, ścinać, zbierać i tak dalej ... Cóż, już podziękowałem rolnikowi!

Rodzaj2: Tak, dokładnie, ale nie tylko rolnik przyczynia się do tego, że w każdym domu są owoce i warzywa ...

Dziecko1: Jasne! Jest też sprzedawca owoców na targu! Moja mama zawsze kupuje od niego owoce (można dodać, gdzie jest następny cotygodniowy targ, np. „Ona zawsze jeździ do Tarnowa w czwartki, taki miły człowiek...”). Dokładnie, powinienem również podziękować sprzedawcy owoców za jego pracę.

Dziecko2: Tak, ...

Dziecko1: Nie, nie! Chwileczkę, wiem! Zapomniałem o mojej mamie! Powinienem jej podziękować za to, że zawsze znajduję świeże owoce i warzywa w pudełku na drugie śniadanie! Myje, obiera, kroi wszystko na małe kawałki, żebym miał co przegryźć w szkole na każdej przerwie! Dobrze! Dziękuję mamo!

Dziecko2: Bardzo ładnie, dokładnie, powinieneś również podziękować swojej mamie, ale zapomniałeś o kimś innym.

Dziecko1: Teraz naprawdę już nikt nie przychodzi mi do głowy...

Dziecko2: Pomyśl: otrzymujesz owoc od swojej mamy. Kupuje go od sprzedawcy owoców. Sprzedawca owoców kupuje je od rolnika. A skąd rolnik wziął owoce i warzywa?

Dziecko1: Rolnik ... Musiał je zasiać lub zasadzić. Za to musimy podziękować ...sprzedawcy przyborów ogrodowych? Handlarzowi drzewami owocowymi? W ... (tutaj można wymienić najbliższy sklep, w którym znajduje się stoisko z nasionami)? Tam można kupić nasiona w takich małych kolorowych woreczkach ...

Dziecko2: Teraz znowu myślisz za daleko. Czego roślina potrzebuje do wzrostu?

Dziecko 1: woda! ... i ziemia! I słońce, ale to nic nie kosztuje!

Kind2: Dokładnie o to chodzi! Kto daje nam słońce tak ważne dla roślin? Kto zsyła deszcz, kiedy ziemia jest zbyt sucha? Skąd pochodzi wiatr, który pomaga wielu roślinom przenieść nasiona daleko, aby nowe rośliny mogły rosnąć? Skąd pszczoła wie, gdzie zbierać pyłek i gdzie go zabrać?

Dziecko1: Tak, też zadaję sobie to pytanie ...

Dziecko2: Nie mielibyśmy ani słońca, ani deszczu, ani nasion owoców i warzyw, ani pracowitych pszczół, gdyby Pan Bóg ich nam nie dał!

Dziecko1: To ma sens ... Powinniśmy także dziękować Panu Bogu!

Dziecko2: Dokładnie!

Piosenka: „Vielen Dank für die Sonne“

Warum Erntedankfest?

- Das Fest wird sowohl in Deutschland, als auch in Polen gefeiert,
- Die Thematik lässt sich in mehreren Schulfächern ansprechen, auch in Form von fächer- sowie klassenübergreifenden Projekten
- Charakter des Festes (gleichzeitig ein kirchliches Fest, kann aber auch unabhängig von dem religiösen Aspekt gefeiert werden) bietet sich an, es im Rahmen des Schulunterrichts vorzubereiten.

Vorbereitung:

Schulunterricht / DFK-Begegnungsstätte

Erntedank Da sich die Vogelhochzeit hervorragend als fächerübergreifendes Projekt durchführen lässt, schlage ich vor, dass die gesamte Vorbereitung in der Schule, während des regulären Unterrichts oder auch eben in Form eines fächer- und klassenübergreifenden Projektes erfolgt.

Einen Unterrichtsentwurf zum Thema „Erntedank“ finden Sie unten. Es ist jedoch empfehlenswert, es in Form eines fächer- und/oder klassenübergreifenden Projektes zu feiern. Vorschläge für das Einbeziehen anderer LehrerInnen und Fächer:

- Polnisch: Obst und Gemüse in der Literatur; Gedichte über das Obst und das Gemüse schreiben;
- Mathematik: Rechnen mit Größen (Gramm in Kilogramm umrechnen usw.), Multiplizieren; mit Obst,
- Sachunterricht/Biologie: Charakterisierung der Obstsorten, Unterscheiden zwischen Obst und Gemüse, Obstbäume erkennen; Auch: Getreidearten,
- Kunst: Obst und Gemüse malen/basteln,
- Werken: Obst und Gemüse basteln (nach dem Motto: Mit Essen wird nicht gespielt, es sind Gottes Gaben und sollten gegessen werden; das zum Basteln verwendete Obst und Gemüse wird meistens einfach weggeworfen): z.B. aus Knete; zahlreiche Anleitungen dazu sind im Internet zu finden,
- Musik: Deutsche und polnische Lieder über das Obst und das Gemüse („Kartoffellied“, auch die für die Feierlichkeit beim DFK vorgesehenen Lieder: „Vielen Dank für die Sonne“,

„Da staunst Du“, „Dip-Dibidipp“)

- Sport: Obstspiele (aber ohne richtiges Obst zu verschwenden), z.B. Staffelspiele, bei denen statt Blocks Kürbisse am Wendepunkt liegen (Slalom um die Kürbisse, Staffellauf mit Maiskolben, Nüsse zum Ziel – z.B. in einen Kübel – werfen...)
- Religion/Ethik: Obst und Gemüse als Gottes Gaben

Erntedank wird in den Kirchen und in den Dörfern meistens sonntags gefeiert. Der Beitrag der DFK-Gruppe kann ein Auftritt sein, der mit den Kindern vorbereitet wird.

Die Vorbereitung in der DFK-Gruppe ist das Üben der Lieder sowie des Rollenspiels, gerne in Kooperation mit der/dem Deutschlehrerin/Deutschlehrer.

Ablauf

Das Szenenspiel hat einen religiösen Charakter, wie auch die beiden vorgeschlagenen Lieder. Da aber die Feierlichkeiten in den einzelnen Dörfern auch mit einer Hl. Messe beginnen, erweitert sich hier hervorragend die Thematik um weitere Aspekte.

Hinweis: Die beiden Personen zählen Menschen auf, bei denen man sich bedanken müsste. Diese können im Hintergrund stehen und wortlos ihre Tätigkeiten ausüben (Bauer, Obstverkäufer...)

Zu Beginn singen die Kinder „Da staunst Du, da staunen wir“

Szenenspiel

Kind1: Schön hier! So viele Stände, schöne Erntekronen, leckerer Kuchen, den man am Stand bekommt... Ja, tatsächlich gibt es Gründe, uns zu bedanken!

Kind2: Wie meinst Du das?

Kind1: Naja, man sollte sich bei all den Bauern bedanken, die das Obst und das Gemüse aus ihren Gärten geliefert haben, bei den Frauen, die die Erntekronen gebastelt haben... Und natürlich bei denen, die die Leckereien gebacken haben!

Kind2: Ja, auf jeden Fall! Aber das ist doch lange nicht alles!

Kind1: Hmm.. Lass mich kurz nachdenken... Ja! Ich weiß! Wir sollten uns auch bei den Bauern bedanken, die die Ähren für die Erntekronen übergeben haben!

Kind2: Auf jeden Fall! Es gibt aber noch vieles mehr!

Kind1: Ich weiß, ich weiß! Hmm... Ja! Bei dem Herrn Müller! Er hat das Mehl für die leckeren Kuchen gemacht!

Kind2: Stimmt, da hast Du recht! Aber..

Kind1: Noch was? Hmm... Ja, man sollte nicht unhöflich sein und sich schon bei allen bedanken... An wen habe ich aber noch nicht gedacht...? Gibst Du mir einen Hinweis?

Kind2: Ja, gerne: Überlege mal, was muss geschehen, damit das leckere Obst und Gemüse auf Deinem Tisch landen?

Kind1: Also, von Anfang an: Der Bauer oder der Gärtner muss ja seine Arbeit übers ganze Jahr leisten, mit Gießen, Zuschneiden, Pflücken und all dem... Na aber beim Bauern habe ich mich schon bedankt!

Kind2: Ja, genau, aber nicht nur der Bauer trägt dazu bei, dass es in jedem Haus Obst und Gemüse gibt...

Kind1: Klar! Es gibt auch den Obsthändler auf dem Markt! Bei ihm kauft meine Mama im-

mer das Obst (hier kann man noch hinzufügen, wo der nächste Wochenmarkt ist, z.B. „Sie fährt immer donnerstags nach Tarnau, dort steht so ein netter Mann...“). Genau, auch beim Obsthändler sollte man sich für seine Arbeit bedanken.

Kind2: Ja, ...

Kind1: Nein, nein! Warte mal, ich weiß! Die Mama habe ich vergessen! Bei ihr sollte ich mich bedanken dafür, dass sie dafür sorgt, dass ich immer frisches Obst und Gemüse in der Frühstücksdose finde! Sie wäscht es ab, schält es, schneidet alles klein, so dass ich in der Schule in jeder Pause was zum Knabbern habe! Stimmt! Danke, Mama!

Kind2: Sehr schön, genau, auch bei Deiner Mama solltest Du Dich bedanken, aber noch jemanden hast Du vergessen.

Kind1: Jetzt weiß ich wirklich keinen mehr..

Kind2: Überleg mal: Du bekommst das Obst von Deiner Mama geliefert. Sie kauft es beim Obsthändler. Der Obsthändler kauft es beim Bauern. Und woher hat denn der Bauer das Obst und das Gemüse?

Kind1: Der Bauer... Er muss es ja einsäen oder einpflanzen. Dafür muss es sich wiederum bedanken beim... Gartengeräteverkäufer und bei der Obstbaumschule. Bei ... (hier kann man den Namen des nächsten Ladens nennen, in dem es einen Samenstand gibt)? Dort gibt es ja immer auch die Samen in solchen kleinen bunten Tütchen...

Kind2: Du denkst jetzt wieder zu weit. Was braucht denn die Pflanze zum Wachsen?

Kind1: Wasser! ...und Erde! Und die Sonne, aber das gibt´s ja umsonst!

Kind2: Genau darum geht´s! Wer schenkt uns denn die Sonne, die für die Pflanzen so wichtig ist? Wer schickt den Regen, wenn die Erde zu trocken wird? Woher kommt der Wind, der vielen Pflanzen hilft, die Samen weiter zu schicken, damit neue Pflanzen wachsen können? Woher weiß die Biene, wo sie den Blütenstaub am besten abholt und, wohin sie ihn dann bringen muss?

Kind1: Ja, das frage ich mich auch...

Kind2: Wir hätten weder die Sonne, noch den Regen, noch den Obst- oder Gemüsesamen, noch die fleißigen Bienen, wenn Gott sie uns nicht geschenkt hätte!

Kind1: Das macht Sinn... Da sollten wir uns noch bedanken bei dem lieben Gott!

Kind2: Genau!

Lied: „Vielen Dank für die Sonne“

Konspekt lekcji

Przedmiot: niemiecki jako język obcy / niemiecki jako język mniejszości / Historia i kultura mniejszości niemieckiej

Klasa: _____

Data: _____

Temat: Dożynki

Cele:

- Uczniowie znają tradycję dożynek,
- Uczniowie są zmotywowani do aktywnego udziału w podobnym święcie w swojej okolicy,
- Uczniowie powtarzają słownictwo tematyczne.

Charakterystyka grupy: W klasie jest _____ dziewcząt i _____ chłopców, wszyscy w wieku _____ lat. Uczą się niemieckiego od _____ lat, ich poziom językowy wg ESOKJ wynosi około _____.

Tożsamość uczniów jest rozwijana przy wsparciu lokalnej grupy DFK.

Unterrichtsentwurf

Fach: Deutsch als Fremdsprache/Deutsch als Minderheitensprache/Geschichte und Kultur der Deutschen Minderheit⁴

Klasse: _____

Datum: _____

Thema: Maibaum. Maifest in den deutschsprachigen Ländern.

Ziele:

- SchülerInnen kennen die Tradition des Maibaumes in den deutschsprachigen Ländern,
- SchülerInnen sind motiviert, sich am ähnlichen Fest in der eigenen Gegend aktiv zu engagieren,
- SchülerInnen wiederholen den themenrelevanten Wortschatz.

Charakteristik der Lerngruppe: Es sind _____ Mädchen und _____ Jungs in der Klasse, alle im Alter von _____ Jahren. Deutsch lernen sie seit _____ Jahren, ihr Sprachniveau liegt etwa auf dem Niveau _____. Die Entwicklung der Identität der SchülerInnen erfolgt mit Unterstützung der lokalen DFK-Gruppe.

⁴ Unzutreffendes durchstreichen

Czas	Faza lekcji	Cele	Interakcja	Media	Komentarz dydaktyczny
2'	Faza organizacyjna	<ul style="list-style-type: none"> spr. listy obecności ewtl. sprawy bieżące 	U. wchodzi do klasy i siadają na miejscach. Następuje sprawdzenie listy obecności i ewentualnie omówienie spraw bieżących.	dziennik	
15'	Wstęp	<ul style="list-style-type: none"> U. poznają temat lekcji, U. rozwijają pierwsze skojarzenia z tematem „dozynki”. U. powtarzają słownictwo z zakresu : owoce i warzywa (z liczbą mnogą) U. rozwijają słownictwo (rodzaje zbóż) 	Uczniowie słuchają piosenki „Vielen Dank für die Sonne”. U. wymieniają, powiedzą, za co chcieliby podziękować. W ten sposób przechodzimy do tematu tej lekcji. U. wymieniają, co zbierają latem i jesienią. W tym celu N. może użyć kart obrazkowych, których zazwyczaj używa się na lekcjach dla początkujących. Można też powtórzyć liczbę mnogą. U. poznają nazwy rodzajów zbóż wraz z ich cechami.	Nagranie piosenki „Vielen Dank für die Sonne”, Obrazki: owoce i warzywa	Wiele różnych wykonanych piosenek można znaleźć w Internecie. Nauczyciel może wybrać to spośród nich, które uzna za odpowiednie dla danej klasy. Rodzaje zbóż nie należą do obowiązkowego słownictwa uczniów szkół podstawowych (często - niestety! - nawet w ich ojczystym języku), ale warto przynajmniej raz je poznać. Cenne (bezpłatne) arkusze robocze można znaleźć w Internecie.
8'	Recepcja	U. dowiadują się o kawostek nt. koron żniwnych	Uczniowie oglądają krótki reportaż z plenięcia koron żniwnych. Następnie odpowiadają na kilka pytań dotyczących tekstu	Tablica interaktywna	Reportaż można znaleźć na kanale YouTube „VDG Medien”. Należy kliknąć w lupę i wpisać „Ernte”. Poczaj-tek po 3:45 min., koniec: 10:55..
10'	Utrwalanie	<ul style="list-style-type: none"> U. powtarzają słownictwo (l. poj. i l. mn.), U. powtarzają liczby U. ćwiczą pamięć 	U. grają w „pakowanie walizki” – inaczej: N. zaczyna zdanie od: „Na mojej koronie dożynkowej są... (np. ...zwei Äpfel)”. Kolejna osoba powtarza zdanie i dodaje coś, np. „Auf meiner Erntekrone sind zwei Äpfel und vier Birnen”.	Ewentualnie obrazki na tablicy	Dodatkowo U. dowiadują się, że czasem przy tworzeniu liczby mnogiej należy dodać końcówkę, np. „dwie kolby kukurydzy”. Aby trochę ułatwić U. grę, można (w zależności od tego, czy gra toczy się w kole, czy w ławkach uczniów) przymocować wymienione owoce i warzywa na tablicy lub położyć na podłodze. W klasach zaawansowanych można również ćwiczyć biernik lub celownik, zaczynając pierwsze zdanie od „Na mojej koronie żniwnej widzę... (+ Akk)” lub „Moja korona żniwa składa się z (+ D)”.
10'	Produkcja	<ul style="list-style-type: none"> U. potrafią zastosować zdoby-tą wiedzę, U. potrafią pisać wiersze i piosenki, U. poszerzają swoją wiedzę 	U. pracują w parach lub małych grupach. Mogą wybrać spośród kilku zadań: <ul style="list-style-type: none"> wykonanie szkicu przed zrobieniem korony żniwnej), dopisanie kolejnych zwrotek do piosenki „Vielen Dank für die Sonne”, poszukiwanie ciekawych zwyczajów związanych z dożynkami 	(biblioteka szkolna lub telefon komórkowy z dostępem do Internetu)	Oczywiście możliwe są również inne zadania. Mogą posłużyć jako zadanie domowe lub kontynuowane przez całą następną lekcję, oczywiście z prezentacją wyników

Zeit	Unterrichts-phase	Ziele	Interaktion	Medien	Didaktischer Kommentar
2´	Organisationsphase	<ul style="list-style-type: none"> Anwesenheit Prüfen evtl. Formalien Klären 	SchülerInnen kommen in die Klasse, finden ihre Plätze. Die Anwesenheitsliste wird gelesen, evtl. Formalien werden geklärt.	Klassenbuch	
15´	Einstiegsphase	<ul style="list-style-type: none"> Sch. erfahren das Thema der Stunde, Sch. bekommen die ersten Assoziationen mit dem Thema „Erntedank“. Sch. wiederholen den Wortschatz: Obst und Gemüse (mit Mehrzahl) Sch. erweitern ihren Wortschatz: Getreidearten 	<p>SchülerInnen hören ein das Lied „Vielen Dank für die Sonne“.</p> <p>Sch. erzählen wofür sie sich bedanken möchten. So werden sie an das Thema der Stunde geführt.</p> <p>Die Sch. zählen auf, was man im Sommer und im Herbst alles erntet. Dafür kann die Lehrerin/der Lehrer Bildkarten verwenden, die sonst im Anfängerunterricht eingesetzt werden. Auch die Mehrzahl kann dabei gefestigt werden.</p> <p>Sch. lernen die Bezeichnungen der Getreidearten mit ihren Merkmalen</p>	Eine Tonaufnahme Liedes „Vielen Dank für die Sonne“, Bildkarten: Obst und Gemüse	Im Internet sind einige Aufnahmen des Liedes zu finden. Die Lehrerin/der Lehrer kann denjenigen ihrer/seiner Klasse präsentieren, den sie/er für die jeweilige Klasse passend findet.
8´	Rezeptionsphase	<ul style="list-style-type: none"> Sch. wiederholen die Vokabeln (Ein-zahl und Mehrzahl), Sch. wiederholen die Zahlen Sch. üben ihr Gedächtnis 	Sch. spielen das Spiel „Koffer packen“ - anders: Die L. / der L. beginnt das Spiel mit dem Satz: „Auf meiner Erntekrone sind ... (z.B. vier Äpfel)“. Die nächste Person wiederholt den Satz und fügt etwas hinzu, z. B. „Auf meiner Erntekrone sind zwei Äpfel und vier Birnen“.	Interaktive Tafel	Der Bericht ist auf dem YouTube-Kanal von „VDG Medien“ zu finden. Klicken Sie einfach auf die Such-Lupe und geben Sie „Ernte“ ein. Es beginnt ab 3:45 und endet bei 10:55.
10´	Erarbeitungsphase	<ul style="list-style-type: none"> Sch. wiederholen die Vokabeln (Ein-zahl und Mehrzahl), Sch. wiederholen die Zahlen Sch. üben ihr Gedächtnis 	Sch. spielen das Spiel „Koffer packen“ - anders: Die L. / der L. beginnt das Spiel mit dem Satz: „Auf meiner Erntekrone sind ... (z.B. vier Äpfel)“. Die nächste Person wiederholt den Satz und fügt etwas hinzu, z. B. „Auf meiner Erntekrone sind zwei Äpfel und vier Birnen“.	(evtl. Bildkarten und Tafel)	Zusätzlich lernen hier die Sch., dass man manchmal bei der Mehrzahl einiges hinzufügen muss, z. B. „zwei Maiskolben“.
10´	Produktionsphase	<ul style="list-style-type: none"> Sch. können ihr Wissen anwenden, Sch. können Gedichte u. Liedertexte schreiben, Sch. können ihr Wissen erweitern 	SchülerInnen arbeiten in Paaren oder in kleinen Gruppen. Sie können sich für verschiedene Aufgaben entscheiden.	(Schulbibliothek, evtl. internetfähige Handys)	Bei fortgeschrittenen Klassen kann man auch Akkusativ oder Dativ verwenden, indem man den Anfangssatz als „Auf meiner Erntekrone sehe ich... (+Akk)“ bzw. „Meine Erntekrone besteht aus (+D)“.

Dzień projektowy: Dożynki

Uczestnicy: Uczniowie i Uczennice klas 1-3

Organizatorzy: nauczyciele i wychowawcy klas

Miejsce: Szkoła _____

U. dzieleni są na grupy międzyklasowe. Każda z nich przechodzi 6 stacji, ale też każda zaczyna od innej. Zajęcia na każdej ze stacji trwają po 30 minut. Po pierwszych dwóch stacjach następuje 15-minutowa przerwa śniadaniowa, a po kolejnych dwóch – przerwa obiadowa, tym razem 30-minutowa. U. spędzają przerwy w swoich klasach lub (szczególnie tę drugą, po posiłku) na podwórku szkolnym. Ważne, żeby na każdej stacji każda grupa otrzymywała pod koniec informację, gdzie dalej ma się udać (jaka jest kolejna stacja, w którym pomieszczeniu). Ponadto opiekunowie stacji powinni pilnie trzymać się wyznaczonego czasu pracy

	1. Stacja: plecenie korony żniwnej (sztuka) Opiekun: _____	2. Stacja: pieczenie ciasta z tegorocznych zbiorów (technika) Opiekun _____	3. Stacja: rodzaje zbóż (śródownisko/ j. niemiecki) Opiekun: _____	4. Stacja: zadania tekstowe z owocami, warzywami i zbożami (matem.) Opiekun: _____	5. Stacja: piosenki o owo- cach, warzywach i zbożu (muzyka/j. niem.)Opiekun: _____	6. Stacja: zabawy wokół tematu żniw (WF) Opiekun: _____
8:00 - 8:15	Spotkanie wszystkich U., podział na grupy, każdy opiekun stacji zabiera ze sobą swoją pierwszą grupę.					
8:15. - 8:45	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4	Grupa 5	Grupa 6
8:45. - 9:15	Grupa 6	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4	Grupa 5
9:15. - 9:30	przerwa śniadaniowa					
9:30. - 10:00	Grupa 5	Grupa 6	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4
10:00.- 10:30	Grupa 4	Grupa 5	Grupa 6	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3
10:30.- 11:00	Grupa 3	Grupa4	Grupa 5	Grupa 6	Grupa 1	Grupa 2
11:30.- 12:00	Grupa 2	Grupa 3	Gruppe 4	Grupa 5	Grupa 6	Grupa 1
	Na koniec dnia wszyscy wspólnie śpiewają piosenki, ćwiczone na stacji drugiej.					

Projekttag: Erntedank

Teilnehmende: SchülerInnen der Klassenstufen 1-3

Veranstalter: Klassen- und FachlehrerInnen

Ort: Schule _____

SchülerInnen werden in klassenübergreifende Gruppen geteilt. Jede Gruppe durchläuft alle 6 Stationen, doch jede beginnt an einer anderen von ihnen. Jede Station dauert 30 Minuten. Nach 2 Stationen gibt es eine 15-minütige Frühstückspause und nach weiteren 2 Stationen – eine nächste Pause, diesmal 30 Minuten lang. Die Pausen verbringen die SchülerInnen in ihren Klassen oder 8vor allem die zweite Pause) auf dem Schulhof. Wichtig ist es, dass jeder Gruppe an jeder Station gesagt wird, wo es für sie (nach der Pause) weitergeht und, dass sich Betreuer aller Stationen an die vorgegebenen Zeiten halten!

	1. Station: Erntekrone basteln (Kunst) Betreuern: _____	2. Station: Kuchen aus dem Geernteten backen (Werken) BetreuerIn: _____	3. Station: Was macht die Natur im Mai? (Sachunterricht) BetreuerIn: _____	4. Station: Sachaufgaben mit Obst/Gemüse/Getreide (Mathematik) BetreuerIn: _____	5. Station: Obst-, Gemüse- und Getreidelieder (Musik/Deutsch) Betreue _____	6. Station: Bewegungsspiele rund um die Ernte (Sport) BetreuerIn: _____
8:00 - 8:15	Treff aller SchülerInnen, Verteilen in Gruppen. Betreuer jeder Station nimmt dann die Gruppe mit, die bei ihm anfängt.					
8:15. - 8:45	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 6
8:45. - 9:15	Gruppe 6	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5
9:15. - 9:30	F R Ü H S T Ü C K S P A U S E					
9:30. - 10:00	Gruppe 5	Gruppe 6	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4
10:00. - 10:30	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 6	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3
10:30. - 11:00	Gruppe 3`	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 6	Gruppe 1	Gruppe 2
11:30. - 12:00	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 6	Gruppe 1
Zum Tagesabschluss werden sie Lieder der 5. Station gesungen und der Kuchen wird verspeist.						

4. DZIEŃ ŚW. MARCINA (11.11.)

Sankt MARTIN / MARTINSFEST

Przygotowanie

Podobnie jak w przypadku innych świąt, część przygotowań można przeprowadzić w szkole. Międzyprzedmiotowy dzień projektowy byłby idealnym rozwiązaniem, ale nawet szczegółowe omówienie tematu na lekcjach języka niemieckiego z pewnością wniesie cenny wkład w obchody DFK.

Przebieg

Nawet jeśli szkoła nie może intensywnie uczestniczyć w przygotowaniach, parafia jest niezwykle ważnym partnerem przy obchodach Dnia Św. Marcina. Ponieważ święto ma charakter religijny (taka też jest jego geneza), warto zacząć od wątku religijnego. Jeśli dzieci usłyszą historię św. Marcina na początku, w kościele, otrzymają tym samym ułatwienie w przyswojeniu i zrozumieniu scenki, jaką później zobaczą w formie przedstawienia.

Po krótkim nabożeństwie ku czci św. Marcina zwykle odbywa się procesja. Niekoniecznie musi to być najkrótsza droga z kościoła do miejscowego placu biesiadnego. Aby już podczas procesji móc zaoferować uczestnikom program kulturalny, warto co roku nadać obchodom motto.

Na przykład: pomagamy.

Można w tym celu rozejrzeć się po okolicy i zapytać aktywne organizacje, czy chciałyby zaprezentować się na trasie pochodu. Jeśli np. najbliższa stacja Caritas lub wolontariusz ze szkoły przygotowują krótkie wprowadzenie i opowiedzą w kilku słowach, na czym polega ich praca, obchody staną się jednocześnie akcją charytatywną. Uczestnicy z przyjemnością przyjmą ulotki lub małe gadzety.

Dodatkowo można się zastanowić, czy inne organizacje chciałyby zaprezentować się na stoiskach na końcu pochodu (placówka opieki, klasztor, obrońcy praw zwierząt ...). Byłoby to pouczające, ponieważ dzieci i młodzież, którzy na przykładzie św. Marcina uczą się, jak ważne jest postrzeganie ludzi w potrzebie, natychmiast otrzymają informację, jak mogą pomóc innym w swoim środowisku.

Podczas pochodu ze św. Marcinem dzieci zwykle niosą latarnie. Byłoby dobrze, gdyby ksiądz mógł podczas nabożeństwa wytłumaczyć, że latarnie mają podobne znaczenie jak w Adwencie, kiedy dzieci codziennie przychodzą na „roraty” z lampionami. Z jednej strony powinny oświetlać drogę, z drugiej zaś pokazywać, że dzieci z czystym sercem można porównać do światła w ciemności, bo tak w Adwencie i na św. Marcina podczas obchodów jest już ciemno.

Sam św. Marcin zwykle jeździ konno. Jako symbol ważne jest więc, aby św. Marcin na koniu poprowadził paradę, co ma szczególne znaczenie dla najmłodszych jako wizualizacja całej historii.

Warto też pomyśleć o wypieku rogali świętomarcińskich z dziećmi w ramach projektu w siedzibie Grupy DFK, które następnie mogłyby zostać rozdane pod koniec pochodu.

Kiedy wszyscy dotrą do placu biesiadnego, można rozpocząć przedstawienie. Jeśli w Państwa kole DFK nie ma sprawdzonego scenariusza przedstawienia, przedstawiamy naszą propozycję.

Osoby:

- narrator
- żebrak
- Św. Marcina
- gęsi

Narrator: Marcin z Tours był rzymskim żołnierzem. Nie pochodził z chrześcijańskiej rodziny, ale chciał przyjąć wiarę chrześcijańską. Nie było to wówczas łatwe, ponieważ jego ojciec również był w rzymskim wojsku, a miejscowy ksiądz nie odważył się ochrzcić Marcina. Młodzieniec został żołnierzem, gdy miał około 15 lat. Pewnego razu u bram miasta Amiens zobaczył żebraka.

Żebrak: omocy, pomocy!

Martin: Co się dzieje?

Żebrak: Jest mi tak zimno! Zamarznię tu na śmierć!

Martin: Pewnie nie ubrałeś się odpowiednio! Co mam zrobić, pojechać po płaszcz do Twojego domu? Możesz tam pobiec sam!

Żebrak: To nie jest takie proste. Nie mam domu. Mieszkam na ulicy i niczego nie mam.

Martin: Czy nie masz przyjaciół, którzy mogliby Ci pomóc? Ja przecież nawet Cię nie znam.

Żebrak: Sam nie wiem, jak to się stało. Kiedy stajesz się biedny, nagle tracisz wszystkich przyjaciół. Nikt nie chce mieć nic wspólnego z biednym bezdomnym. Rozumiem, nie możesz mi pomóc, nie jesteś stąd i na pewno nie masz ze sobą nic, co mógłbyś mi dać do ubrania. Przynajmniej pomódl się za mnie ...

Martin: (po krótkim namyśle) Mogę ci pomóc. (Bierze płaszcz i dzieli go, a następnie oddaje połowę żebrakowi) Proszę, masz. Otul się nim, a nie będzie ci już zimno!

Narrator: Dopiero jakiś czas później św. Marcin został ochrzczony. Niedługo potem zrezygnował z bycia żołnierzem. Marcin został mnichem i oddał swoje życie Bogu. Kiedy zmarł biskup Tours, św. Marcin był już znany ze swojej wielkiej wiary i miłosierdzia. Mieszkańcy miasta chcieli obwołać go swoim biskupem. Według legendy, Marcin nie chciał zostać biskupem Tours. Ukrył się w miejscu, o którym myślał, że nigdy nie zostanie tam znaleziony: w stodole dla gęsi. Ale gęsi zaczęły tak głośno wołać, że szybko przyciągnęły uwagę wszystkich i tak znaleziono Marcina. Został wybrany biskupem Tours. (Tutaj bierze do ręki laskę biskupią i zakłada mitrę - czapkę biskupią na głowę)

Narrator: Zatem następujące atrybuty są powiązane ze św. Marcinem:

- Latarnie, ponieważ dzieci jako dzieci Boże reprezentują światło dla ciemnego świata,
- gęsi (jako pokarm), ponieważ przyczyniły się do tego, że św. Marcin został znaleziony i wybrany na biskupa Tours,
- rogaliki świętomarcińskie w kształcie podkowy (św. Marcin jeździł na koniu), którymi możemy się z kimś podzielić, tak jak św. Marcin podzielił się płaszczem z żebrakiem.

Następnie mogą odbyć się kolejne występy (dzieci w wieku przedszkolnym lub szkolnym z piosenkami z latarniami ...) Teraz rogaliki świętomarcińskie można rozdzielić wśród zebra-nych. Można, aby powtórzyć wszystkim, że nie należy ich szybko zjadać i uciekać do domu, ale warto podzielić się nimi z kimś.

Vorbereitung

Wie bei den anderen Festen, kann auch hier ein Teil der Vorbereitung in der Schule erfolgen. Ein fächerübergreifender Projekttag wäre die perfekte Lösung, aber auch schon eine ausführliche Behandlung des Themas im Deutschunterricht wird zu den DFK-Feierlichkeiten bestimmt einen wertvollen Beitrag leisten.

Durchführung

Auch wenn die Schule sich bei der Vorbereitung nicht intensiv beteiligen kann, ist die Kirchengemeinde beim Martinsfest ein äußerst wichtiger Partner. Da das Fest einen religiösen Charakter (und auch Ursprung) hat, bietet es sich an, mit einer Andacht zu beginnen. Wenn die Kinder nämlich schon am Anfang, in der Kirche, die Geschichte vom Sankt Martin hören, wird ihnen somit eine Vorentlastung angeboten, so dass sie (vor allem die Kleinsten unter ihnen) das, was sie später beim Anspiel nochmal präsentiert bekommen, besser aufnehmen und verarbeiten können.

Nach der Andacht kommt gewöhnlich der Umzug. Das muss nicht unbedingt der kürzeste Weg von der Kirche zum nächsten großen Sammelplatz sein. Damit auch schon „unterwegs“ Programm angeboten werden kann, ist es empfehlenswert, jedes Jahr ein Motto für das Fest zu finden, immer mit Anknüpfung an die Geschichte vom Heiligen Martin.

Zum Beispiel: Wir helfen. Hier kann man sich in der Umgebung umschauen und bei einigen Organisationen nachfragen, ob sie sich auf der Strecke des Umzugs präsentieren möchten. Wenn z.B. die nächste Caritas-Station oder der Freiwilligenbeauftragte aus der Schule eine kurze Vorstellung vorbereiten und in einigen Worten erzählen, was zu ihrer Tätigkeit gehört, wird der Umzug gleichzeitig zu einer Spendenaktion. Über Flyer oder kleine Gadgets freuen sich dann alle.

Zusätzlich kann man es ebenfalls bedenken, ob sich am Ende der Umzugsstrecke nicht auch andere Organisationen an Ständen vorstellen möchten (Pflegestation, Kloster, Tiereschützer...). Das würde insofern lehrreich sein, dass die Kinder und Jugendlichen, die am Beispiel des Sankt Martin die Wichtigkeit der Wahrnehmung hilfebedürftiger Menschen erfahren, gleich Hinweise bekommen, wie sie in ihrer Umgebung Anderen helfen können.

Beim Martinsumzug haben die Kinder gewöhnlicher Weise Laternen mit. Es wäre von Vorteil, wenn auch der Pfarrer schon bei der Andacht erklären könnte, dass die Laternen eine ähnliche Bedeutung haben, wie in der Adventszeit, wenn die Kinder zu den Rorate-Messen täglich mit ihren Laternen kommen. Sie sollen einerseits den Weg erleuchten, andererseits zeigen, dass die Kinder mit ihren sauberen Herzen mit Licht in der Dunkelheit verglichen werden können, denn, sowohl in der Adventszeit als auch zu Sankt Martin, wenn Kinder mit Laternen auf die Straßen kommen, ist es ja bereits dunkel.

Der Heilige Martin selbst reitet gewöhnlicherweise auf einem Pferd. Als Symbol ist es auch wichtig, tatsächlich einen Sankt Martin auf einem Pferd den Umzug führen zu lassen, was besonders für die Kleinsten als Visualisierung der Geschichte von Bedeutung ist.

Bedenkenswert ist es auch, mit den Kindern im Rahmen eines Projektes beim Sitz der DFK-Gruppe Martinshörnchen zu backen, die dann beim Fest verteilt werden könnten.

Wenn der Umzug am Sammelplatz angelangt ist, kann das Anspiel beginnen. Falls Sie in Ihrem DFK bereits keinen über Jahre eingesetzten Ablaufvorschlag haben, hier ein Beispiel.

Personen:

- Erzähler
- Bettler
- Sankt Martin
- Gänse

Erzähler: Martin von Tours war römischer Soldat. Er stammte aus keiner christlichen Familie. Er wollte aber den christlichen Glauben annehmen. Es war nun nicht einfach, denn sein Vater war ebenfalls beim römischen Militär und der örtliche Pfarrer traute sich daher nicht, Martin zu taufen.

Nun wurde er mit etwa 15 Jahren Soldat.

Einmal, an den Stadttoren von Amiens, sah er einen Bettler.

Bettler: Hilfe, Hilfe!

Martin: Was ist denn los?

Bettler: Es ist so kalt heute! Ich erfriere gleich!

Martin: Dann hast Du Dich wohl nicht richtig angezogen! Was soll ich denn machen, von Deinem Haus Deinen Mantel holen? Du kannst doch selber hinlaufen!

Bettler: Das ist doch gar nicht so einfach. Ich habe kein Zuhause. Ich lebe hier, auf der Straße und besitze nichts.

Martin: Hast Du keine Freunde, die Dir helfen könnten? Ich kenne Dich ja gar nicht.

Bettler: Ich verstehe es auch nicht, aber, wenn man arm wird, verliert man plötzlich alle Freunde. Keiner will denn was mit einem armen Obdachlosen zu tun haben. Ich sehe, Du kannst mir ja nicht helfen, Du bist ja nicht von hier und hast bestimmt nichts dabei, was Du mir zum Anziehen geben könntest. Bete für mich wenigstens...

Martin: (nach kurzer Überlegung) Ich kann Dir doch helfen. (er nimmt seinen Mantel und teilt ihn, eine Hälfte davon gibt er dann dem Bettler) Hier, bitte. Wickle Dich damit um, dann frierst Du nicht mehr!

Erzähler: Erst eine Weile später ließ sich Martin taufen. Kurz danach verzichtete er darauf, Soldat zu sein. Martin wurde Mönch und widmete sein Leben Gott. Als der Bischof von Tours starb, war der Heilige Martin bereits bekannt für seinen großen Glauben und seine Barmherzigkeit. Die Bewohner der Stadt wollten ihn zu ihrem Bischof ernennen. Der Legende nach, wollte Martin nicht Bischof von Tours werden. Er versteckte sich dort, wo er meinte, niemals gefunden zu werden: im Gänsestall. Doch die Gänse wurden so laut, dass sie schnell alle auf sich aufmerksam machten und so wurde Martin gefunden. Er wurde zum Bischof von Tours gewählt. (hier nimmt er einen Bischofsstab in die Hand und steckt eine Mitra - Bischofsmütze - auf den Kopf)

Erzähler: Mit dem Sankt Martin bringt man also folgende Attribute in Verbindung:

- Laternen, da die Kinder als Kinder Gottes Licht für die dunkle Welt darstellen,
- Gänse (als Speise), denn diese trugen dazu bei, dass der Heilige Martin gefunden und zum Bischof von Tours gewählt wurde,
- Gebäck (Martinshörnchen), die man mit jemandem teilt, wie Sankt Martin seinen Mantel mit dem Bettler geteilt hat.

Eventuell können jetzt weitere themenrelevante Auftritte erfolgen (Kindergarten- oder Schulkinder mit Laternenliedern...)

Nun können die Martinshörnchen unter die Versammelten verteilt werden. Es wäre von Bedeutung, nochmal allen zu wiederholen, dass man sie nicht schnell selber aufessen, sondern mit jemandem teilen soll.

Konspekt lekcji

Przedmiot: niemiecki jako język obcy / niemiecki jako język mniejszości / Historia i kultura mniejszości niemieckiej

Klasa: _____

Data: _____

Temat: Św. Marcin w krajach niemieckojęzycznych.

Cele:

- Uczniowie znają tradycję Festiwalu św. Marcina w krajach niemieckojęzycznych,
- Uczniowie są zmotywowani do aktywnego udziału w podobnych obchodach w swojej okolicy
- Uczniowie powtarzają słownictwo tematyczne.

Charakterystyka grupy: W klasie jest _____ dziewcząt i _____ chłopców, wszyscy w wieku _____ lat. Uczą się niemieckiego od _____ lat, ich poziom językowy wg ESOKJ wynosi około _____.

Tożsamość uczniów jest rozwijana przy wsparciu lokalnej grupy DFK.

Unterrichtsentwurf

Fach: Deutsch als Fremdsprache/Deutsch als Minderheitensprache/Geschichte und Kultur der Deutschen Minderheit⁴

Klasse: _____

Datum: _____

Thema: Sankt Martin in den deutschsprachigen Ländern.

Ziele:

- SchülerInnen kennen die Tradition des Sankt-Martin-Festes in den deutschsprachigen Ländern
- SchülerInnen sind motiviert, sich am ähnlichen Fest in der eigenen Gegend aktiv zu engagieren,
- SchülerInnen wiederholen den themenrelevanten Wortschatz.

Charakteristik der Lerngruppe: Es sind _____ Mädchen und _____ Jungs in der Klasse, alle im Alter von _____ Jahren. Deutsch lernen sie seit _____ Jahren, ihr Sprachniveau liegt etwa auf dem Niveau _____. Die Entwicklung der Identität der SchülerInnen erfolgt mit Unterstützung der lokalen DFK-Gruppe.

⁴ Unzutreffendes durchstreichen

Czas	Faza lekcji	Cele	Interakcja	Media	Komentarz dydaktyczny
2'	Faza organizacyjna	<ul style="list-style-type: none"> spr. listy obecności ewtl. sprawy bieżące 	U. wchodzi do klasy i siadają na miejscach. Następuje sprawdzenie listy obecności i ewentualnie omówienie spraw bieżących.	dziennik	
5'	Wstęp	<ul style="list-style-type: none"> U. poznają temat lekcji, U. rozwijają pierwsze skojarzenia z tematem Św. Marcina". 	Uczniowie słuchają (być może już znanej) piosenki o św. Marcynie. Następnie opowiadają, co już wiedzą o św. Marcynie i związanych z nim tradycjach.	Nagranie jednej z piosenek o św. Marcynie	Wiele różnych wykonan piosenki można zw Internetie można znaleźć wiele nagrań typowych pieśni świątomarcińskich. N. może spośród nich wybrać to, które uzna za najodpowiedniejsze dla swojej klasy.
5'	Recepcja	<ul style="list-style-type: none"> U. otrzymują ważne informacje na temat Dnia Św. Marcina 	U. oglądają krótki reportaż o obchodach Dnia Św. Marcina.	Tablica interaktywna	Reportaż można znaleźć na kanale YouTube „VDG Medien”. Należy kliknąć w lupę i wpisać „Ernte”. Początek po 3:45 min., koniec: 10:55..
20'	Reprodukcja	<ul style="list-style-type: none"> U. rozumieją film o św. Marcynie globalnie i selektywnie, U. poznają słownictwo tematyczne, U. poszerzają swoją wiedzę ogólną o aspekty realizacyjne 	<p>U. rozwiązują zadania do filmu.</p> <ul style="list-style-type: none"> Zadanie 1 i 2: słownictwo, Zadanie 3: globalne rozumienie tekstu (odpowiadanie na pytania to filmu) Zadanie 4: selektywne rozumienie tekstu (zaznaczanie właściwej odpowiedzi) Zadanie 5: selektywne rozumienie tekstu, ale też zastosowanie wiedzy ogólnej (tworzenie poprawnych zdań) 	Karta pracy: zadania do filmu	Do nauczyciela należy decyzja, w jakiej formie zostaną wykonane zadania. Do poszczególnych zadań: 1 i 2: W zależności od poziomu klasy U. wyjaśniają lub tłumaczą słownictwo. 3: Proszę zdecydować indywidualnie, czy U. mają odpowiadać pełnymi zdaniami. 4 i 5: Możliwość aktywizacji słabszych uczniów.
13'	Reprodukcja	<ul style="list-style-type: none"> U. zastosowują swoją wiedzę, U. potrafią napisać wiersze i piosenki 	U. piszą wiersze lub/i piosenki, które potem mogą zostać wykonane podczas obchodów.	Ewentualnie telefony z dostępem do Internetu?	Można to zrobić w formie pracy grupowej, ale także w parach. To zadanie może być powierzone jako zadanie domowe lub kontynuowane na kolejnej lekcji, oczywiście z prezentacją efektów pracy.

Zeit	Unterrichtsphase	Ziele	Interaktion	Medien	Didaktischer Kommentar
2'	Organisationsphase	<ul style="list-style-type: none"> Anwesenheit Prüfen evtl. Formalien Klären 	SchülerInnen kommen in die Klasse, finden ihre Plätze. Die Anwesenheitsliste wird gelesen, evtl. Formalien werden geklärt.	Klassenbuch	
5'	Einstiegsphase	<ul style="list-style-type: none"> Sch. erfahren das Thema der Stunde, Sch. bekommen die ersten Assoziationen mit dem Thema „St. Martin“. 	SchülerInnen hören ein (vielleicht schon bekanntes) Lied zum St. Martin. Die Sch. erzählen im Anschluss, was sie bereits über den St. Martin sowie Über die Traditionen um seine Person bereits wissen.	Eine Tonaufnahme eines der St.-Martin-Lieder.	Im Internet sind mehrere Aufnahmen von typischen St.-Martin-Liedern zu finden. Die Lehrerin/der Lehrer kann denjenigen ihrer/seiner Klasse präsentieren, den sie/er für die jeweilige Klasse passend findet.
5'	Rezeptionsphase	<ul style="list-style-type: none"> Sch. erfahren das Wichtigste über das Sankt-Martins-Fest 	SchülerInnen sehen einen kurzen Bericht über das St.-Martins-Fest..	Interaktive Tafel	Der Bericht ist auf dem YouTube-Kanal von „VDG Medien“ zu finden. Klicken Sie einfach auf die Such-Lupe und geben Sie „Martinstag“ ein. Es beginnt ab 5:59 und endet bei 10:25.
20'	Erarbeitungsphase	<ul style="list-style-type: none"> Sch. verstehen den Film über Sankt Martin global und selektiv, SchülerInnen lernen themenrelevante Vokabeln, SchülerInnen erweitern ihr Allgemeinwissen um landeskundliche Aspekte 	Sch. lösen Aufgaben zum Filmbeitrag. - Aufgabe 1 und 2: Vokabeln, - Aufgabe 3: globales Textverstehen (Frage zum Text beantworten) - Aufgabe 4: selektives Leseverstehen (richtige Antwort markieren) - Aufgabe 5: selektives Textverstehen, aber auch allgemeines Sprachwissen (sinnvolle und grammatisch korrekte Sätze bilden)	AB: Aufgaben zum Film	Es ist der Lehrerin/dem Lehrer überlassen, in welcher Sozialform die Aufgaben bearbeitet werden. Zu den einzelnen Aufgaben: 1 und 2: Je nach dem Klasseniveau können die Sch. die Vokabeln erklären oder übersetzen. 3: Bitte individuell entscheiden, ob die Sch. mit ganzen Sätzen antworten. 4 und 5: Hier können die leistungsschwächeren Sch. aktiv werden.
13'	Produktionsphase	<ul style="list-style-type: none"> Sch. können ihr Wissen anwenden, Sch. können Gedichte u. Liedertexte schreiben 	SchülerInnen schreiben eigene Gedichte und Lieder über St. Martin, die dann bei den Dorffestivitäten vorgetragen werden können.	AB: Aufgaben zum Film	Es kann in Form von Gruppenarbeit geschehen, aber auch in Partnerarbeit. Diese Aufgabe kann als Hausaufgabe aufgegeben oder über eine ganze nächste Unterrichtsstunde fortgesetzt werden, natürlich mit Präsentation der Ergebnisse zum Abschluss.

St. Martin
Zadaniien zum Filmbericht

1. Erkläre die Wörter.

der Umzug - _____
pflegen - _____
erinnern - _____
die Grablegung - _____
veranstalten - _____
ziehen (durchs Dorf)
- _____
die Dunkelheit - _____
das Licht - _____
barmherzig - _____
der Schwert - _____
folgen - _____

dienen - _____
die Taufe - _____
die Berufung - _____
sich zurückziehen - _____
der Gottesdienst - _____
vorbildlich - _____
das Hörnchen - _____
die Hufe - _____
verlieren - _____
die Wärme - _____
der Bettler - _____

2. Was machen Menschen, die diese Berufe ausüben?

Winzer - _____
Fassmacher - _____
Hufschmied - _____
Weber - _____
Schneider - _____

3. Beantworte die Fragen.

Welche Funktion hatte St. Martin offiziell in der Kirche, für die er bis heute bekannt ist?

Wann ist der Namenstag von St. Martin? Warum gerade an diesem Tag?

Woran wird häufig anlässlich der Martinsumzüge erinnert?

In welchem Land liegt heute der Geburtsort vom St. Martin?

Erzähle, mit welcher Tat bewies er seine Barmherzigkeit an den Stadttoren von Amiens.

Was bedeutet, dass St. Martin ein Katechumenat war?

Wie ist der Ursprung der Martinshörnchen?

Zähle auf, für welche Berufsgruppen der St. Martin als Schutzpatron gilt.

- _____/
- _____/
- _____/
- _____/
- _____.

4. Markiere die richtige Antwort.

Wie alt war St. Martin, als er Soldat wurde?

- a) 19
- b) 21
- c) 15

Bei welcher Armee diente er?

- a) bei der ungarischen Armee
- b) bei der römischen Armee
- c) bei der deutschen Armee

Wer war St. Martin zu der Zeit, als er die wohl bekanntesten Taten vollbrachte?

- a) Schüler
- b) Soldat
- c) Pfarrer

Wie alt war St. Martin, als er vom Militärdienst entlassen wurde?

- a) 40 Jahre
- b) 18 Jahre
- c) 60 Jahre

Am St.-Martins-Tag gibt es...

- a) Laternenumzüge, an denen Kinder teil nehmen,
- b) Prozessionen dreimal um die Kirche rum
- c) Reitwettbewerb

Welche Bedeutung haben Laternen beim Martinsumzug?

- a) Böse Gespenster werden dadurch weggescheucht.
- b) Die Strecke für den St. Martin auf dem Pferd muss beleuchtet werden.
- c) Das christliche Licht wird in die Dunkelheit getragen.

Erkläre die Symbolik des Martinsfeuers.

- a) Es soll Wärme und Liebe verteilen.
- b) Es soll an das Verbrennen der Hexen im Mittelalter erinnern.
- c) Es soll den Menschen in der Dunkelheit den Weg zum Festplatz zeigen.

5. Verbinde die Satzteile, so dass der Sinn der Aussagen aus dem Film wiedergegeben wird.

Das Licht der Laternen symbolisiert...	...seinen Mantel mit einem obdachlosen Mann.
Man weiß nicht genau,interessierte sich St. Martin für das Christentum.
Schon in der Zeit beim Militär...	...wurde er Mönch.
St. Martin teilte...	...wann der St. Martin geboren wurde.
In der Nacht zeigte sich ihm...	...wurde er zum Bischof von Tours gewählt.
Mit 18 Jahren...	...Jesus, in der Mantelhälfte, die St. Martin dem armen Mann schenkte.
Im Alter von 40 Jahren...	...die guten Taten der Kinde.
Weil er ein vorbildliches Leben führte,ließ er sich taufen.

Dzień projektowy: Dzień Św. Marcina

Uczestnicy: Uczniowie i Uczennice klas 1-3

Organizatorzy: nauczyciele i wychowawcy klas

Miejsce: Szkoła _____

U. dzieleni są na grupy międzyklasowe. Każda z nich przechodzi 6 stacji, ale też każda zaczyna od innej. Zajęcia na każdej ze stacji trwają po 30 minut. Po pierwszych dwóch stacjach następuje 15-minutowa przerwa śniadaniowa, a po kolejnych dwóch – przerwa obiadowa, tym razem 30-minutowa. U. spędzają przerwy w swoich klasach lub (szczególnie tę drugą, po posiłku) na podwórku szkolnym. Ważne, żeby na każdej stacji każda grupa otrzymywała pod koniec informację, gdzie dalej ma się udać (jaka jest kolejna stacja, w którym pomieszczeniu). Ponadto opiekunowie stacji powinni pilnie trzymać się wyznaczonego czasu pracy

	Stacja: poznajemy św. Marcina (j. polski/reli- gia) Opiekun: _____	2. Stacja: pieczeni rogalki świętomarcińskie (technika) Opiekun _____	3. Stacja: tradycje wokół św. Marcina (j. niemiecki) Opiekun: _____	4. Stacja: dzielenie-inaczej (matematyka) Opiekun: _____	5. Stacja Święci: Wzory do naśladowania. Przykłady.(Religia / etyka) Opiekun: _____	6. Stacja: odgrywamy przedsta- wienie nt. św. Marcina (+przygotow. rekwizytów Opiekun: _____
8:00 - 8:15	Spotkanie wszystkich U., podział na grupy, każdy opiekun stacji zabiera ze sobą swoją pierwszą grupę.					
8:15. - 8:45	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4	Grupa 5	Grupa 6
8:45. - 9:15	Grupa 6	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4	Grupa 5
9:15. - 9:30	przerwa śniadaniowa					
9:30. - 10:00	Grupa 5	Grupa 6	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4
10:00.- 10:30	Grupa 4	Grupa 5	Grupa 6	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3
10:30.- 11:00	przerwa					
11:00.- 11:30	Grupa 3	Grupa4	Grupa 5	Grupa 6	Grupa 1	Grupa 2
11:30 - 12:00	Grupa 2	Grupa 3	Gruppe 4	Grupa 5	Grupa 6	Grupa 1
	Pod koniec dnia projektowego można jeszcze raz odegrać scenkę ze stacji 6. oraz degustować rogalki ze stacji 2.					

Projekttag: Erntedank

Teilnehmende: SchülerInnen der Klassenstufen 1-3

Veranstalter: Klassen- und FachlehrerInnen

Ort: Schule _____

SchülerInnen werden in klassenübergreifende Gruppen geteilt. Jede Gruppe durchläuft alle 6 Stationen, doch jede beginnt an einer anderen von ihnen. Jede Station dauert 30 Minuten. Nach 2 Stationen gibt es eine 15-minütige Frühstückspause und nach weiteren 2 Stationen – eine nächste Pause, diesmal 30 Minuten lang. Die Pausen verbringen die SchülerInnen in ihren Klassen oder 8vor allem die zweite Pause) auf dem Schulhof. Wichtig ist es, dass jeder Gruppe an jeder Station gesagt wird, wo es für sie (nach der Pause) weitergeht und, dass sich Betreuer aller Stationen an die vorgegebenen Zeiten halten!

	Station: Sankt. Martin kennen lernen (Polnisch/Religion) Betreuern: _____	2. Station: Martinhörnchen backen (Werken) Betreuern: _____	3. Station: Traditionen um den St. Martin (Deutsch) BetreuerIn: _____	4. Station: Division – mal anders (Mathematik) Betreuern: _____	5. Station: Heilige bzw. Vorbilder. Beispiele. (Religion/Ethik Betreue _____	6. Station: Geschichte von St. Martin nachspielen (Requi-site gestalten. Kunst) BetreuerIn: _____
8:00 - 8:15	Treff aller SchülerInnen, Verteilen in Gruppen. Betreuer jeder Station nimmt dann die Gruppe mit, die bei ihm anfängt.					
8:15. - 8:45	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 6
8:45. - 9:15	Gruppe 6	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5
9:15. - 9:30	FR Ü H S T Ü C K S P A U S E					
9:30. - 10:00	Gruppe 5	Gruppe 6	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4
10:00.- 10:30	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe6	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3
10:30 - 11:00	P A U S E					
11:00 – 11:30	Gruppe 3	Gruppe4	Gruppe 5	Gruppe 6	Gruppe 1	Gruppe 2
11:30.- 12:00	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 6	Gruppe 1
	Zum Tagesabschluss werden sie Lieder der 5. Station gesungen und der Kuchen wird verspeist.					

Przykładowy szablon lampionu na dzień św. Marcina. Można włożyć do niego elektryczną lampkę. Na końcach należy „wydłubać” dziurki, przez które można będzie przełożyć sznurek. Dzięki temu lampion można będzie wielokrotnie otwierać i zamykać, aby włączać i wyłączać światło. Okna można wyciąć nożykiem i wykleić papierem kolorowym lub kolorową bibułą.

Hier eine Bastelvorlage für eine Laterne zum Martinstag. Man kann ein elektrisches Teelicht reinmachen. An den Spitzen einfach Löcher machen, durch die dann eine Schnur durchstecken kann. Somit kann die Laterne immer wieder auf- und zugemacht werden, um das Licht an- und auszuschalten. Die „Fenster“ kann man mit einem Cutter Messer ausschneiden und Buntpapier bzw. buntes Krepppapier reinkleben.

